

Datum 2010-12-06

FI Dnr 09-9654

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ändrade föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar

Sammanfattning

Det ställs högre krav på det kapital som kreditinstitut, värdepappersbolag, betalningsinstitut och i vissa fall fondbolag får räkna in i kapitalbasen. Finansinspektionen beslutar om ändringar i föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar, som också innebär att gränserna höjs för hur stor andel av det primära kapitalet som får utgöras av primärkapitaltillskott. Syftet är att stärka institutens finansiella ställning och att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system.

När det gäller stora exponeringar tas regler om undantag för exponeringar mot institut bort. Dessa ersätts av nya regler om att institut t.ex. får undanta exponeringar som de har mot ett eller flera institut med inbördes anknytning som uppgår till högst 150 miljoner euro och inte överstiger 100 procent av kapitalbasen. Dessutom föreskriver Finansinspektionen om nya regler som underlättar ett stegvist införande av en intern riskklassificeringsmetod (IRK-metod). Att endast väsentliga förändringar i ett instituts IRK-metod ska kräva tillstånd är också en nyhet. Utöver detta ändrar Finansinspektionen i bestämmelser om t.ex. leasing, kreditderivat, riskparametern förlust givet fallissemang (loss given default), riskparametern M och beräkning av riskvägt exponeringsbelopp för exponeringar i fonder.

I föreskrifterna om offentliggörande av information (FFFS 2007:5) införs det nya krav på att instituten även ska offentliggöra information om likviditetsrisk. Slutligen ändras en bestämmelse i föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:2) om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Finansinspektionen genomför med föreskrifterna ändringar i direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut och direktiv 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut. Finansinspektionen beaktar i föreskrifterna dessutom de riktlinjer som Europeiska banktillsynskommittén (CEBS) har tagit fram för områden som omfattas av kapitalkravsdirektiven.

Ändringarna träder i kraft den 31 december 2010 respektive den 1 januari 2011.

Innehåll

1	Utgångspunkter	5
1.1	Nuvarande och kommande regler	6
1.2	Målet med regleringen	8
1.3	Rättsliga förutsättningar	9
1.5	Ärendets beredning	9
1.6	Regleringsalternativ	9
1.7	Remissinstansernas allmänna synpunkter	11
2	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	13
2.1	Primärt kapital	13
2.1.1	Resultat enligt årsbokslut	14
2.1.2	Primärkapitaltillskottens karaktär och storlek.....	15
2.1.3	Räntebetalningar.....	18
2.1.4	Begränsade incitament till inlösen	19
2.1.5	Inlösen och återköp	20
2.1.6	Ianspråktagande för att täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering	22
2.1.7	Övriga ändringar	24
2.1.8	Avdrag.....	25
2.1.9	Övergångsbestämmelser.....	26
2.2	Stora exponeringar	26
2.2.1	Erhållen garanti eller säkerhet.....	27
2.2.2	Undantag för exponeringar mot institut tas bort	28
2.2.3	Exponeringar som helt ska undantas.....	29
2.2.4	Exponeringar som ska räknas in med ett reducerat värde.....	31
2.2.5	Exponeringar som efter medgivande får räknas in med ett reducerat värde	32
2.2.6	Annan metod för bestämmande av stora exponeringar	33
2.2.7	Övergångsbestämmelser.....	33
2.3	Tekniska ändringar.....	34
2.3.1	Risker i handelslagret	34
2.3.2	Schablonmetod för kreditrisk	35
2.3.3	Beräkning av exponeringsbelopp för derivatkontrakt.....	37
2.3.4	Kreditriskskydd	39
2.3.5	Riskparametern LGD	41
2.3.6	Metod baserad på intern riskklassificering (IRK-metod).....	42
2.3.7	Operativ risk.....	45
2.4	Övriga ändringar	45
2.4.1	Förändringar i IRK-metoden.....	46
2.4.2	Införande och tillämpning av IRK-metoden	49
2.4.3	Beräkning av riskparametern M.....	51

3	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:2) om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lag (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	54
3.1	Öppenhet och information.....	54
4	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och stora exponeringar ..	55
4.1	Information om kapitalbas och kapitalkrav.....	55
4.2	Information som ska lämnas av företag som beräknar kapitalkrav för marknadsrisk enligt egna modeller	55
4.3	Likviditetsrisker	56
5	Konsekvensanalys	58
5.1	Berörda företag/institut	58
5.2	Effekterna för företagen/instituten	58
5.2.1	Kapitalbasen	59
5.2.2	Stora exponeringar	60
5.2.3	Övriga ändringar	61
5.3	Effekterna för samhällsekonomin	62
5.4	Effekterna för FI.....	63
5.5	Remissinstansernas synpunkter på konsekvensanalysen	63

1 Utgångspunkter

Arbetet inom EU

Ett nytt EU-regelverk för kapitalkrav, som byggde på det internationella ramverket Basel 2, antogs i juni 2006, de s.k. kapitalkravsdirektiven. Dessa direktiv kallas även CRD (Capital Requirement Directives), och omfattar direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet) samt direktiv 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersbolag och kreditinstitut (kapitalkravsdirektivet). Det nu gällande svenska kapitaltäckningsregelverket, se avsnitt 1.1, baseras på dessa direktiv.

Kapitalkravsdirektiven syftar till att upprätthålla den finansiella stabiliteten genom att säkerställa att kreditinstitut och värdepappersbolag är finansiellt sunda och stabila. Direktiven reglerar hur mycket kapital kreditinstitut, värdepappersbolag, betalningsinstitut och indirekt vissa fondbolag (i beslutspromemorian institut) måste ha för att täcka de risker som de exponerar sig för i verksamheten.

Det övergripande målet med de ändringar som har arbetats fram inom EU under de senaste åren är att se till att kapitalkravsdirektivens effektivitet inte äventyras. Vidare är ändringarna bl.a. ett resultat av den översyn som har gjorts av reglerna för stora exponeringar och arbetet med att fastställa principer och regler som inte tidigare har formaliserats på EU-nivå, såsom behandlingen av primärkapitaltillskott i kapitalbasen. EU-kommissionen har även identifierat inkonsekvenser i kapitalkravsdirektiven som måste rättas till.

Översynen av regler inom andra områden som ingår i kapitalkravsdirektiven har föranletts av den oro på finansmarknaderna som inleddes 2007. Denna översyn har bl.a. lett till ändringar i kapitalkravsberäkningar rörande handelslager och värdepapperiseringar samt ytterligare krav på hantering av likviditetsrisk och offentliggörande av information. Arbetet inom EU har även resulterat i att regler om ersättningssystem har tagits in i kapitalkravsdirektiven.

Ändringar i kapitalkravsdirektiven

Arbetet inom EU har bl.a. resulterat i följande antagna direktiv, som ändrar kapitalkravsdirektiven (i beslutspromemorian ändringsdirektiven):

- Europaparlamentet och rådets **direktiv 2010/xx/EG** (prel. nr. 2010/76/EG) om ändring av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG vad gäller kapitalkrav för handelslager, värdepapperisering och samlad tillsynsbedömning av ersättningspolitik, även kallat CRD III. Detta direktiv har fastställts men ännu ej offentliggjorts i EU:s officiella tidning. Direktivet träder i kraft den 1 januari 2011 respektive den 31 december 2011.
- Europaparlamentet och rådets **direktiv 2009/111/EG** om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG vad gäller banker

anslutna till centrala kreditinstitut, vissa frågor som gäller kapitalbasen, stora exponeringar, likviditetsrisk, tillsynsrutiner och krishantering, även kallat CRD II. Detta direktiv träder i kraft den 31 december 2010.

- Kommissionens **direktiv 2009/83/EG** om ändring av vissa bilagor till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG som avser tekniska bestämmelser om riskhantering. Detta direktiv träder i kraft den 31 december 2010.
- Kommissionens **direktiv 2009/27/EG** om ändring av vissa bilagor till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG som avser tekniska bestämmelser om riskhantering. Detta direktiv träder i kraft den 31 december 2010.

Vilka regler behandlas i denna beslutspromemoria och införs i Finansinspektionens föreskrifter?

Denna beslutspromemoria och ändringsföreskrifterna behandlar delar i ändringsdirektiven ovan som ska tillämpas från den 31 december 2010 respektive den 1 januari 2011, som kan genomföras genom ändringar i Finansinspektionens kapitaltäckningsföreskrifter (se avsnitt 1.1) och som omfattas av de bemyndiganden som Finansinspektionen har i dag. Områden som ändras är bl.a. bestämmelserna om primärt kapital, stora exponeringar och olika tekniska bestämmelser som t.ex. berör leasing, kreditderivat och riskparametern förlust givet fallissemang (loss given default, LGD). Finansinspektionen beslutar även om ändringar i föreskrifterna som inte baseras på ändringsdirektiven. Dessa ändringar berör kapitalkravsberäkning med en intern riskklassificeringsmetod (IRK-metod).

1.1 Nuvarande och kommande regler

Nuvarande regler

Reglerna om kapitaltäckning och stora exponeringar finns i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningslagen), lagen (2006:1372) om införande av lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (införandelagen) och förordningen (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar (kapitaltäckningsförordningen).

Regler finns även i följande föreskrifter och allmänna råd (som i beslutspromemorian kallas kapitaltäckningsföreskrifterna):

- FFFS 2007:1 om kapitaltäckning och stora exponeringar
- FFFS 2007:2 om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lag (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar
- FFFS 2007:5 om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering

Kapitaltäckningslagen, införandelagen, kapitaltäckningsförordningen och kapitaltäckningsföreskrifterna kallas i denna beslutspromemoria tillsammans för kapitaltäckningsregelverket.

Hur genomförs ändringarna i kapitalkravsdirektiven i Sverige?

Ändringsdirektiven kommer huvudsakligen att genomföras genom lag och Finansinspektionens föreskrifter. Hur fördelningen är gjord, avseende områden som tidigare har genomförts i Sverige, beror på hur kapitaltäckningsregelverket är uppbyggt i dag.¹ Bestämmelserna om tillsyn genomförs i sin helhet genom lag. Bestämmelser om likviditetsrisk och ersättningssystem genomförs i sin helhet genom Finansinspektionens föreskrifter.

Ändringar i lag

Finansdepartementet har i en promemoria, Ändrade kapitaltäckningsregler, som publicerades den 4 november 2010, föreslagit ändringar i bl.a. kapitaltäckningslagen. Arbetet med lagändringarna är försenat och de ändringar som enligt direktiv 2009/111/EG skulle genomföras senast den 31 december 2010, föreslås träda i kraft den 30 juni 2011. De ändringar som enligt direktiv 2010/xx/EG ska genomföras och träda i kraft 31 december 2011 föreslås enligt promemorian träda i kraft på utsatt tid.

Ändringar i föreskrifter

I denna beslutspromemoria och ändringsföreskrifterna behandlas som tidigare nämnts de delar i ändringsdirektiven som ska tillämpas från den 31 december 2010 respektive den 1 januari 2011, med undantag för bestämmelser om likviditetsrisk och ersättningssystem (se nedan). Till följd av att lagändringarna är försenade kommer Finansinspektionen, tills de föreslagna lagändringarna träder i kraft, att införa tillfälliga bestämmelser vid bestämmande av stora exponeringar.

Finansinspektionen har genom beslut den 4 oktober 2010 genomfört de ändringar i direktiv 2009/111/EG som berör likviditetsrisk.

Bestämmelserna om ersättningssystem i direktiv 2010/xx/EG kommer att genomföras av Finansinspektionen genom föreskrifter. Ett förslag till föreskrifter har remitterats den 2 december 2010.

De lagändringar Finansdepartementet föreslår i sin promemoria kommer att leda till ytterligare ändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna. Finansinspektionen kommer enligt förslaget att få de bemyndiganden som behövs för att genomföra resterande delarna av direktiv 2009/111/EG som skulle ha genomförts den 31 december 2010. Detta kommer med stor sannolikhet leda till

---

¹ I bilaga 4 till Finansdepartementets nedan nämnda promemoria finns en förteckning över bestämmelser som genomför ändringarna i kapitalkravsdirektiven i svensk rätt.

att bestämmelserna om värdepapperisering, stora exponeringar och rapportering om kapitaltäckning och stora exponeringar ändras. Dessa ändringar har delvis redan remitterats men kommer att i sin helhet remitteras igen under våren 2011.

Därefter återstår de bestämmelser i direktiv 2010/xx/EG, förutom området ersättningssystem (se ovan), som ska genomföras genom Finansinspektionens föreskrifter och tillämpas från och med den 31 december 2011. De områden som berörs är huvudsakligen bestämmelser om handelslager, Value-at-Risk-modeller och värdepapperisering. Dessa föreslagna ändringar kommer att remitteras, i en separat remiss, under våren 2011.

Genom de ändringar som beskrivs ovan kommer Sverige att genomföra samtliga ändringar i direktiven 2009/xx/EG, 2009/111/EG, 2009/83/EG och 2009/27/EG.

Kommande reglering på EU-nivå

Effekterna av den senaste finanskrisen har lett till att ytterligare ändringar planeras i kapitalkravsdirektiven. Ett arbete pågår såväl på europeisk nivå, med ett direktiv som kallas CRD IV², som i Baselkommittén för banktillsyn (Baselkommittén) med ett nytt ramverk som benämns Basel 3. Dessa ändringar kommer bl.a. att innebära krav på ytterligare stärkt kvalitet på kapitalbasen, olika kapitalbuffertar, ökade krav på likviditetsreserv och uppföljning av en icke-riskvägd kapitalkvot (leverage ratio). Dessa ändringar i kapitalkravsdirektiven förväntas träda i kraft tidigast i slutet av 2012.

De kommande ändringarna i kapitalkravsdirektiven innebär att de föreskrifter som behandlas i denna beslutspromemoria kan komma att ändras inom en snar framtid. Framför allt gäller det reglerna om kapitalbasen.

1.2 Målet med regleringen

Målet med ändringsföreskrifterna är att höja kvaliteten på kapitalbasen för att främja stabiliteten i det finansiella systemet, förbättra hanteringen av koncentrationsrisker genom att reglerna för stora exponeringar förändras samt att ytterligare bidra till harmonisering av regelverket inom Europa. Målet är dessutom att genomföra ändringarna i kapitalkravsdirektiven.

Syftet med såväl ändringarna i direktiven som i Finansinspektionens föreskrifter är att skapa relevanta och tydliga regler som säkerställer att instituten är tillräckligt kapitaliserade för att möta de risker som verksamheten är exponerad mot. För att skapa så enkla regler som möjligt har Finansinspektionen även gjort vissa förtydliganden och rättelser av gällande föreskrifter som inte direkt följer av ändringar i kapitalkravsdirektiven.

---

² Se Commission Services staff working document: Possible further changes to the capital requirements directive, December 2009.

1.3 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen får utfärda föreskrifter om kapitaltäckning, stora exponeringar, offentliggörande av information och riskhantering samt krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag enligt 13 kap. 1 § kapitaltäckningslagen och 32–34 §§ kapitaltäckningsförordningen.

Finansinspektionen föreslår ändrade föreskrifter med stöd av 13 kap. 1 § 6, 10–12, 14, 15, 17–19, 25, 29, 30, 32, 35 och 43 kapitaltäckningslagen samt 32 § 6, 10–12, 14, 15, 17–19, 25, 29, 30, 32, 35 och 43 samt 34 § kapitaltäckningsförordningen.

Finansinspektionen föreslår ändrade föreskrifter med stöd av 13 kap. 1 § 6, 10–12, 14, 15, 17–19, 25, 29, 30, 32, 35 och 43 kapitaltäckningslagen samt 32 § 6, 10–12, 14, 15, 17–19, 25, 29, 30, 32, 35 och 43 samt 34 § kapitaltäckningsförordningen.

Kapitalkravsdirektiven medför att ändringar, som tidigare sagts, även behöver göras i kapitaltäckningslagen, införelagen och kapitaltäckningsförordningen.

1.5 Ärendets beredning

Föreskrifterna har utarbetats efter samråd med berörda branschorganisationer och några enskilda institut. Ett tidigt utkast till föreskrifter om primärt kapital presenterades för dessa i maj 2010. Finansinspektionen har i samband med detta haft ett möte med branschorganisationer och några enskilda institut för att diskutera utkastet.

Finansinspektionen har även den 15 juni 2010 presenterat och diskuterat ett förslag till föreskrifter om löptid (M) med en berörd branschorganisation och några enskilda institut.

Den 2 juli 2010 respektive den 12 oktober 2010 remitterade Finansinspektionen förslag till ändrade föreskrifter om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1), om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lag (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:2), samt om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering (FFFS 2007:5). Ett tiotal institut, organisationer och myndigheter har inkommit med yttranden över de båda remisserna.

1.6 Regleringsalternativ

Bestämmelser i EU-direktiv ska införas i nationell lagstiftning. De nu aktuella ändringsdirektiven, utom direktiv 2010/xx/EG, ska vara genomförda i medlemsländernas nationella lagar eller andra författningar senast den 31

oktober 2010 och börja tillämpas den 31 december 2010. Delar av direktiv 2010/xx/EG ska vara genomförda i medlemsländernas nationella lagar eller andra författningar och börja tillämpas den 1 januari 2011. Resterande delar av direktivet ska börja tillämpas den 31 december 2011.

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd som behandlas i denna beslutspromemoria träder i kraft och ska tillämpas från den 31 december 2010 respektive den 1 januari 2011.

Utöver ändringarna i kapitalkravsdirektiven har Finansinspektionen beaktat de riktlinjer som CEBS har tagit fram för flera områden som omfattas av ändringsdirektiven. Riktlinjerna innehåller såväl generell vägledning som detaljerade regler. Ändringsdirektiven innehåller krav på att CEBS ska ta fram riktlinjer och att medlemsländerna ska ta hänsyn till dessa vid genomförandet av ändringsdirektiven.

Finansinspektionen har infört delar från följande riktlinjer:

- CEBS Guidelines for Hybrid Capital Instruments, 10 december 2009 (CEBS riktlinjer om hybrider)
- CEBS Guidelines regarding Instruments referred to in Article 57(a) of Directive 2006/48/EC recast, 14 juni 2010 (CEBS riktlinjer om artikel 57 a)

För att förtydliga vad som får räknas in i kapitalbasen kan Finansinspektionen senare komma att föreslå ytterligare bestämmelser baserade på CEBS riktlinjer om artikel 57 a.

Finansinspektionen har beslutat att i 35 kap. 6–8 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1) införa vissa bestämmelser om stora exponeringen som direktivet inte kräver att varje medlemsland ska genomföra (s.k. nationella val).

Dessutom införs ändringar i föreskrifterna som inte baseras på direktiv. Dessa förtydligar gällande föreskrifter i 36 kap. 1 §, 38 kap. 19–20 §§, 42 kap. 6 §, 44 kap. 18 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1) samt 3 kap. 3 §, 5 kap. 23 § och 6 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering (FFFS 2007:5).

De nya bestämmelserna om offentliggörande av information om hantering av likviditetsrisker baseras på Baselkommitténs ramverk för likviditetsriskhantering³.

---

³ Basel Committee on Banking Supervision – *Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision*, September 2008.

1.7 Remissinstansernas allmänna synpunkter

Två remissinstanser anser att remisspromemorians status i regelgivningen bör klargöras.

Finansinspektionen inför regler genom föreskrifter. I denna promemoria redogör Finansinspektionen för sina överväganden vid framtagandet av reglerna. Promemorian saknar rättslig status men kan tjäna som vägledning vid tolkning av föreskrifterna.

Flera remissinstanser anser att det är olämpligt att genomföra de nya kapitaltäckningsföreskrifterna baserade på nya direktiv när de nödvändiga ändringarna i kapitaltäckningslagen inte är genomförda. Detta skapar rättsosäkerhet och brist på förutsägbarhet vilket reser frågor om Finansinspektionens befogenheter. Därför anser remissinstanserna att den rimliga konsekvensen av den försenade lagstiftningsprocessen är att även föreskriftsändringarna skjuts fram och träder i kraft samtidigt som lagändringarna.

För att uppfylla ändringsdirektivens krav på att reglerna ska träda i kraft den 31 december 2010 respektive 1 januari 2011 anser Finansinspektionen att det är en rimlig lösning att göra ändringar i föreskrifterna i de fall där Finansinspektionen redan har bemyndigande och ändringsföreskrifterna kan tillämpas utan föregående lagändringar.

För att uppnå en ökad internationell harmonisering av regleringen på detta område och för att säkerställa en ökad finansiell stabilitet är det viktigt att Sverige inför ändringsdirektiven i tid. En internationell harmonisering underlättar för de finansiella företagsgrupperna som är verksamma i flera länder då de slipper ha flera regelverk att förhålla sig till. Finansinspektionen anser mot bakgrund av detta att ändringsdirektiven ska införas i föreskrifter i rätt tid trots att lagändringarna inte trätt i kraft. Finansinspektionen anser inte, för de områden som nu ändras, att det är nödvändigt att ändringar i lag träder i kraft samtidigt som dessa ändringsföreskrifter. Remissinstanserna har heller inte belyst några särskilda problem med att efterleva ändringsföreskrifterna innan lagändringarna träder i kraft, de har enbart haft synpunkter på tidpunkten för genomförandet. Remissinstanserna anser, om föreskriftsändringar genomförs vid årsskiftet, att det är bra att Finansinspektionen tillfälligt inför bestämmelser i föreskrifterna även om motsvarande bestämmelser enligt Finansdepartementets förslag kommer att tas in i kapitaltäckningslagen (jfr. avsnitt 2.2.3).

Flera remissinstanser har, innan det blev känt att lagändringarna förslås träda i kraft först 30 juni 2011, haft synpunkter på tidpunkten för ikraftträdandet. Remissinstanserna anser att införandetiden blir för kort och att ändringarna istället borde träda i kraft den 1 januari 2011, istället för den 31 december 2010 som Finansinspektionen föreslog i remissen den 2 juli 2010. Bakgrunden till att remissinstanserna anser att tidpunkten för ikraftträdande bör flyttas fram en dag

är att instituten den 31 december 2010 ska skicka in en rapport om kapitaltäckning och stora exponeringar till Finansinspektionen. Flera remissinstanser anser även att instituten får för kort tid på sig att anpassa sig till ändringarna.

Finansinspektionen har beslutat om ikraftträdandedatum som är i överensstämmelse med de direktiv som ligger till grund för ändringsföreskrifterna. Finansinspektionen remitterade den största delen av ändringarna redan i juli 2010. Mot bakgrund av detta torde instituten ha haft goda förutsättningar att anpassa sig till ändringarna. Finansinspektionen kommer dock att senarelägga tidpunkten för ikraftträdande av ändringar i den rapportering som instituten gör om kapitaltäckning och stora exponeringar. Ändringar i rapporteringen kommer först träda i kraft efter att ändringar i kapitaltäckningslagen träder i kraft, vilket sannolik blir den 30 juni 2011.

En remissinstans anser att det är svårt att överblicka i vad mån reglerna är tillämpliga på fondbolag. Detta är något som framgår av 2 kap. 10 a § lagen (2004:46) om investeringsfonder.

2 Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:1) om kapitaltäckning och stora exponeringar

I detta kapitel redogör Finansinspektionen för föreskrifterna och de överväganden som gjorts. Redogörelsen utgår från fyra övergripande områden: primärt kapital, stora exponeringar, tekniska ändringar och övriga ändringar. Varje avsnitt inleds med en sammanfattning av ändringarna inom respektive område. Därefter följer en mer detaljerad genomgång som följer strukturen i föreskrifterna.

Den nuvarande strukturen i FFFS 2007:1 har behållits. En ändring i en artikel i kapitalkravsdirektiven leder i vissa fall till att ändringar genomförs i flera paragrafer.

2.1 Primärt kapital

Avseende kapitalbasen innebär ändringsföreskrifterna att gränsvärdena för hur stor del av det primära kapitalet som får utgöras av primärkapitaltillskott ändras. Enligt tidigare föreskrifter fick primärkapitaltillskott ingå i det primära kapitalet med högst 30 procent. Finansinspektionen beslutar att primärkapitaltillskott nu får ingå i det primära kapitalet med sammanlagt högst 50 procent. Primärkapitaltillskotten delas in i tre kategorier vilka får ingå i det primära kapitalet med 15, 35 respektive 50 procent, dock sammanlagt högst 50 procent. Samtidigt skärps villkoren för att kvalificera som primärkapitaltillskott. Det införs även en möjlighet att få räkna in tidsbundna primärkapitaltillskott med en ursprunglig löptid om minst 30 år i det primära kapitalet.

Tidpunkten för när utgivaren får och ska ställa in räntebetalningar ändras för att primärkapitaltillskotten ska få en större förlusttäckande förmåga. Finansinspektionen kan även kräva att räntebetalningar ställs in.

För att kvalificera som ett primärkapitaltillskott som får ingå i det primära kapitalet med högst 50 procent måste tillskottet innehålla villkor som medför att det endast kan konverteras och inte lösas in eller återköpas. Denna kategori av tillskott ska konverteras till instrument som avses i artikel 57 a kreditinstitutsdirektivet i en kritisk situation eller om Finansinspektionen beslutar det. Övriga kategorier av primärkapitaltillskott som får uppgå till högst 35 procent respektive 15 procent kan liksom tidigare lösas in eller återköpas tidigast fem år efter det att tillskottet tagits upp eller emitterats förutsatt att Finansinspektionen ger sitt medgivande.

För att uppnå en högre förlusttäckande förmåga, för primärkapitaltillskott som får ingå i det primära kapitalet med högst 15 respektive 35 procent, tidigare läggs tidpunkten för ianspråktagande. Ianspråktagande ska kunna ske vid en nivå som möjliggör för institutet att täcka förluster och genomföra en rekapitalisering. Nivån ska framgå av avtalet. Det ska även framgå av avtalet att Finansinspektionen ska kunna begära att tillskottet tas ianspråk vid denna nivå.

Ändringsföreskrifterna innehåller övergångsbestämmelser som innebär att de primärkapitaltillskott som ett institut har fått tillstånd att räkna in i det primära kapitalet före den 31 december 2010 får räknas in i det primära kapitalet under en övergångsperiod på 30 år.

2.1.1 Resultat enligt årsbokslut

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 7 c (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 57 tredje stycket)

Ändring av 7 kap. 3 §

Finansinspektionens ställningstagande: Även helårsresultat ska vara översiktligt granskat för att få räknas med i kapitalbasen som primärt kapital.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att det finns risk för att instituten får ökade kostnader då översiktlig granskning och årsredovisningsrevision inte kan utföras samtidigt. Vidare anser remissinstansen att det finns osäkerhet vid uttolkningen av begreppet vinst.

En annan remissinstans anser att en ny rapportering inte är nödvändig om stämman beslutar om en mer konservativ disposition av vinsten. En under rättelse borde i detta fall vara tillräcklig.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 7 kap. 3 § i enlighet med direktiv 2009/111/EG. Vinst enligt förslag till årsbokslut får räknas med i kapitalbasen som primärt kapital om vinsten har verifierats av revisorerna. Granskningen ska vara av minst samma omfattning som en översiktlig granskning enligt Far – Branschorganisationen för revisorer och rådgivares standard. Detta är ett krav enligt direktivet och en förutsättning för att vinsten ska få räknas in i kapitalbasen. För närvarande finns det endast ett krav i 7 kap. 6 § på att vinst som genereras under löpande räkenskapsår ska vara översiktligt granskad av institutets revisor för att få räknas in i kapitalbasen.

Finansinspektionen delar remissinstansens uppfattning att detta kan medföra kostnader för vissa institut. Det ställs dock inte ett krav på att instituten ska räknas in vinst enligt förslag till årsbokslut innan årsredovisningsrevisionen är avslutad.

Dessa regler ska även gälla för finansiella företagsgrupper vilket framgår av 1 kap. 1 § i föreskrifterna. I dessa fall ska gruppens koncernredovisning vara översiktligt granskad. Hänsyn ska tas till föreslagen utdelning eller annan liknande disposition av institutens utdelningsbara medel enligt 7 kap. 4 §.

En remissinstans anser att det finns osäkerhet vid uttolkningen av begreppet vinst. Finansinspektionens uppfattning är att med vinst avses den vinst

institutet eller den finansiella företagsgruppen har gjort under året i enlighet med IFRS-regelverket.

Till skillnad från en remissinstans anser Finansinspektionen att oavsett hur institutet väljer att disponera vinsten måste kapitaltäckningsrapporten uppdateras. Detta för att rapporten ska spegla de verkliga förhållandena.

2.1.2 Primärkapitaltillskottens karaktär och storlek

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 10, 12 a, (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 66, punkt 1 a (a)-(c), Artikel 63 a, punkt 2), CEBS riktlinjer om hybrider punkt 123, 125, 128, 131, 132, 134 och 135

Ändring av 7 kap. 16 § och nya bestämmelser i 7 kap. 16 a-c §§

Finansinspektionens ställningstagande: Gränsvärdena för primärkapitaltillskotten ändras och tillskotten delas in i tre kategorier. De olika kategorierna får ingå i det primära kapitalet i varierande grad.

Remisspromemorian: Innehöll i stort sett samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att ”dotterbolag under tillsyn” i 7 kap. 16 § är en för vid skrivning. En remissinstans anser avseende 7 kap. 16 a § att tillskott ska kunna omvandlas till vilken som helst av de former av eget kapital som framgår av 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen och anser därmed att ”aktier eller motsvarande poster” innebär en begränsning. En remissinstans anser att eviga förlagslån som kan konverteras till aktiekapital kan leda till en utspädning för befintliga aktieägare och ska vara föremål för bolagsstämmans godkännande.

Två remissinstanser anser att definitionen i 7 kap. 16 a, 17 och 23 §§ av finansiell situation bör förtydligas eftersom det är väsentliga och ingripande åtgärder Finansinspektionen har rätt att besluta om med hänvisning till institutets finansiella situation. En av remissinstanserna anser att begreppets innebörd ska framgå av föreskriftstexten och att EES-länderna bör tolka begreppet på ett likartat sätt. Enligt remisspromemorian omfattar begreppet finansiell situation även att institutet uppfyller alla övriga väsentliga krav i de författningar som reglerar dess verksamhet. Detta anser en av remissinstanserna är en alltför vidsträckt tolkning och menar att endast en väsentlig överträdelse som kan få finansiell påverkan bör beaktas.

Två remissinstanser menar att formuleringen ”att innehavaren saknar möjlighet att vidta rättsliga åtgärder på grund av utebliven betalning” i 7 kap. 16 a § bör tas bort eller ändras eftersom den går längre än vad som framgår i CEBS riktlinjer om hybrider. En remissinstans anser att det bör vara möjligt att redan i avtalsvillkoren inkludera sedvanliga omräkningsbestämmelser och att Finansinspektionen redan i samband med ansökan ska ta ställning till om dessa justeringar är av sådan art att justering av konverteringskursen kan medges. En

remissinstans anser att tillägget ”enligt 18 §” i 7 kap. 16 b § bör strykas eftersom bestämmelsen kan missförstås.

Finansinspektionens skäl: 7 kap. 16 § ändras så att det framgår att primärkapitaltillskott får ingå med sammanlagt högst 50 procent av det primära kapitalet efter de reduceringar av det primära kapitalet som ska göras enligt kapitaltäckningslagen samt 7 och 9 kap. i föreskrifterna. Kraven för att kvalificera som primärkapitaltillskott följer direktiv 2009/111/EG och CEBS riktlinjer om hybrider. Primärkapitaltillskott som får räknas in i det primära kapitalet enligt tidigare gällande bestämmelser får även i fortsättningen räknas in i det primära kapitalet i den omfattning som övergångsbestämmelserna medger. Övergångsbestämmelserna behandlas i 2.1.9.

Tabellen nedan visar kategorierna och gränsvärdena för primärkapitaltillskott.

Typ av primärkapitaltillskott	Max. andel av primärt kapital efter reduceringar
Eviga tillskott som endast kan konverteras (16 a §)	50 %
Eviga tillskott utan incitament till inlösen (16 b §)	35 %
Tidsbundna tillskott samt eviga tillskott med incitament till inlösen (16 c §)	15 %

De olika kategorierna av tillskott ska summeras och får sammanlagt inte överstiga 50 procent av det primära kapitalet. Det är inte tillåtet att ha primärkapitaltillskott som uppgår till 100 procent ($50 + 35 + 15 = 100$ %). De ska även räknas samman inom respektive kategori. T.ex. får ett institut som har tidsbundna tillskott upp till 15 procent endast inneha 20 procent eviga tillskott utan incitament till återbetalning ($15 + 20 = 35$ %).

För att förtydliga att försäkringsbolag inte får vara utgivare av primärkapitaltillskott som får räknas in i kapitalbasen för en finansiell företagsgrupp ändrar Finansinspektionen föreslagen lydelse i 7 kap. 16 § från ”dotterbolag under tillsyn” till ”dotterbolag under tillsyn som ingår i den finansiella företagsgruppen”.

Eviga primärkapitaltillskott som endast kan konverteras – 7 kap. 16 a §

Eviga primärkapitaltillskott som uppfyller vissa särskilt angivna kriterier får utgöra högst 50 procent av det primära kapitalet. Det handlar om tillskott som inte kan återköpas eller återbetalas utan som endast kan konverteras till instrument som avses i artikel 57 a i kreditinstitutsdirektivet. Detta är en ändring från det remitterade förslaget för att tydliggöra att konvertering endast får ske till kapital som avses i denna artikel. Genom detta förtydligande, som

efterfrågats av en remissinstans, klargörs att konvertering inte får ske till alla former av eget kapital som i dag framgår av 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen.

Det ska framgå av avtalsvillkoren för denna typ av tillskott att utgivaren vid varje tidpunkt kan konvertera tillskottet samt att tillskottet omgående ska konverteras vid en kritisk situation. Eftersom en remissinstans har påpekat att ett primärkapitaltillskott som kan konverteras till aktiekapital (d.v.s. instrument som avses i artikel 57 a) ska vara föremål för bolagsstämmans godkännande vill Finansinspektionen förtydliga att för att konverteringen ska kunna ske omedelbart vid den kritiska situationen krävs att utgivaren redan vid tidpunkten för primärkapitaltillskottets utgivande inhämtat bolagsstämmans godkännande om konvertering. Det är upp till avtalsparterna att själva i avtalet definiera när en kritisk situation föreligger. Den kritiska situationen ska dock inträffa innan institutet bryter mot kapitalkraven enligt lag.

Tillskottet ska konverteras om Finansinspektionen kräver det med anledning av att institutets eller den finansiella företagsgruppens finansiella situation inte är tillfredställande, vilket ska framgå av avtalsvillkoren. Den tidpunkt då Finansinspektionen kan kräva att denna kategori av tillskott konverteras kan vara en annan än den kritiska tidpunkt som har definierats i primärkapitaltillskottets avtal.

I den svenska språkversionen av direktiv 2009/111/EG används ”den finansiella situationen och solvensen” istället för engelskans ”financial and solvency situation”. Enligt Finansinspektionens uppfattning innefattar termen ”finansiell situation” även solvensen och därför används endast det kortare uttrycket finansiell situation i föreskrifterna. Finansiell situation innefattar bl.a. lönsamhet, likviditet, kapital situation och att institutet uppfyller alla övriga väsentliga krav i de författningar som reglerar dess verksamhet. Finansinspektionen kommer naturligtvis såsom en remissinstans påpekat att vid bedömningen av den finansiella situationen endast ta hänsyn till sådana eventuella överträdelser som kan få finansiell påverkan. Den finansiella situationen är inte tillfredställande t.ex. när institutet har stora svårigheter att finansiera sig eller när det av olika anledningar föreligger en stor risk för att institutet inte kan uppfylla de krav som ställs på institutet att upprätthålla ett kapital som är tillräckligt för att möta de risker det kan bli exponerat för.

Finansinspektionen har efter påpekande från en remissinstans valt att ta bort den remitterade lydelsen ”att innehavaren saknar möjlighet att vidta rättsliga åtgärder på grund av utebliven betalning”.

Avtalsvillkoren ska, i enlighet med CEBS riktlinjer om hybrider, innehålla uppgift om hur många instrument som avses i artikel 57 a i kreditinstitutsdirektivet som investeraren ska erhålla vid en eventuell konvertering. Detta för att säkerställa att investeraren delar förluster lika (pari passu) med aktieägarna. CEBS riktlinjer om hybrider anger att antalet får justeras i extraordinära fall exempelvis vid större fusioner, förvärv eller omorganisationer. För att säkerställa att justering endast sker i extraordinära fall och inte medför att

konverteringskursen används för att kompensera investeraren får en sådan justering endast ske efter medgivande från Finansinspektionen.

Finansinspektionen anser, till skillnad från en remissinstans, inte att det är möjligt att redan i avtalsvillkoren inkludera sedvanliga omräkningsbestämmelser och få dessa godkända i samband med medgivande att räkna in tillskottet i kapitalbasen. För att Finansinspektionen ska kunna ta ställning till om det föreligger ett extraordinärt fall måste de verkliga omständigheterna föreligga.

Eviga primärkapitaltillskott utan incitament till inlösen – 7 kap. 16 b §

Eviga primärkapitaltillskott utan incitament till inlösen får utgöra högst 35 procent av det primära kapitalet. Som en remissinstans påpekat ska hänvisningen till 18 § tas bort. Skälet till det är att den typ av primärkapitaltillskott som omfattas av bestämmelsen i 7 kap. 16 b § inte får innehålla några som helst incitament. Övriga villkor för denna typ av primärkapitaltillskott redogörs för i underavsnitt 2.1.3, 2.1.5–2.1.7.

Tidsbundna primärkapitaltillskott och eviga primärkapitaltillskott med begränsade incitament till inlösen – 7 kap. 16 c §

Tidsbundna primärkapitaltillskott tillåts om de har en ursprunglig löptid på minst 30 år. Löptiden framgår av 20 §. De eviga tillskotten med incitament till inlösen och de tidsbundna tillskotten får tillsammans ingå med sammanlagt högst 15 procent av det primära kapitalet. Tidsbundna primärkapitaltillskott får aldrig innehålla incitament till inlösen. Övriga villkor för denna typ av primärkapitaltillskott redogörs för i underavsnitt 2.1.3–2.1.7.

2.1.3 Rän-tebetalningar

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 10 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 63a punkt 3), CEBS riktlinjer om hybrider punkt 79-80
Ändring av 7 kap. 17 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ändrade krav på när räntebetaling får eller ska ställas in.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen innebär att ett institut eller en finansiell företagsgrupp får ställa in räntebetalingar med hänvisning till sin finansiella situation. Om betalningarna innebär att institutet riskerar bryta mot de lagstadgade kapitalkraven ska räntebetalingarna ställas in. Med ränta avses i förekommande fall även utdelning.

Ändringen innebär även att Finansinspektionen, i enlighet med direktiv 2009/111/EG, kan kräva att räntebetalning eller utdelning ställs in om den finansiella situationen inte är tillfredställande, vilket kan vara innan institutet bryter mot de lagstadgade kapitalkraven. I det fallet har utgivaren rätt att ersätta investeraren med instrument som avses i artikel 57 a i kreditinstitutdirektivet.

En förutsättning för att utgivaren ska kunna ersätta investeraren med instrument enligt artikel 57 a i kreditinstitutdirektivet är att institutet eller den finansiella företagsgruppen eller båda kan bevara sina finansiella resurser. För att säkerställa att de finansiella resurserna bevaras anser Finansinspektionen att det ska krävas medgivande från myndigheten för att få ersätta räntan med instrument.

2.1.4 Begränsade incitament till inlösen

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 10 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 63a, punkt 2), CEBS riktlinjer om hybrider punkt 53-55 och 57
Ändring av 7 kap. 18 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Primärkapitaltillskott får endast innehålla vissa incitament till inlösen av tillskott.

Remisspromemorian: Innehöll i stort sett samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att ordet incitament i andra stycket är missvisande och förslår att ordet option istället används.

Finansinspektionens skäl: Incitament att inlösa tillskott ska vara av begränsad karaktär. Vägledning om vad som menas med begränsad karaktär kan hämtas från CEBS riktlinjer om hybrider som anger att de tillåtna incitamenten kan vara av ekonomisk-, ryktes- eller annan liknande karaktär. I 7 kap. 18 § beskrivs två typer av incitament av begränsad karaktär som är godtagbara. Även andra typer av incitament kan vara godtagbara om de bedöms vara begränsade. Incitament till inlösen får inträffa tidigast tio år efter att ett tillskott har tagits upp. Om ett incitament att inlösa ett evigt primärkapitaltillskott inte utnyttjats får tillskottet inte omklassificeras till tillskott enligt 16 a eller b. Tillskottet får alltså fortfarande högst uppgå till 15 procent av det primära kapitalet. Finansinspektionen har justerat föreskrifterna i enlighet med remissinstansens synpunkt.

2.1.5 *Inlösen och återköp*

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 10 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 63a punkt 2 andra stycket), CEBS riktlinjer om hybrider punkt 59, 63-65, 69 och 71c

Ändring av 7 kap. 23 §

Finansinspektionens ställningstagande: Primärkapitaltillskott som får ingå i det primära kapitalet med 15 respektive 35 procent kan inlösas eller återköpas efter medgivande av Finansinspektionen.

Remisspromemorian: Innehöll i princip samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att Finansinspektionen ska lämna medgivande till inlösen eller återköp om det skett en förändring av gällande skatteregler eller bestämmelser om regleringsmässig klassificering av instrumentet som inte kunde förutses när tillskottet togs upp eller emitterades utan att ta ställning till om institutets finansiella situation är tillfredställande. Remissinstansen anser att Finansinspektionens förslag inte överensstämmer med direktivet. Samma remissinstans anser att det är olyckligt att Finansinspektionen i tredje stycket skriver att kapitalet ska ersättas innan det kan inlösas eller återköpas. Anledningen är att ett institut i samband med ett återköp eventuellt kan generera en vinst som därmed kan öka eget kapital vilket skulle kunna innebära att det primärkapitaltillskott som behöver ersättas kan var mindre än det tidigare tillskottet. En remissinstans anser även att begreppet överskådlig framtid i sjätte stycket bör ändras till tre år i enlighet med vad som framgår av remisspromemorian. Två remissinstanser anser att informationskraven vid ansökan, enligt sjätte stycket, om återköp är för långtgående och inte överensstämmer med CEBS riktlinjer om hybrider.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen kan lämna medgivande till återköp eller inlösen tidigast fem år efter det att tillskottet tagits upp eller emitterats. Med inlösen avses återbetalning av tillskottet enligt avtalsvillkoren. Med återköp avses t.ex. återköp i marknaden som inte regleras i avtalsvillkoren. Vidare kan Finansinspektionen när som helst ge tillstånd till en förtida inlösen eller återköp om det sker en förändring av gällande skatteregler eller bestämmelser om regleringsmässig klassificering av instrumentet som inte kunde förutses när tillskottet togs upp eller emitterades.

Finansinspektionen anser till skillnad från en remissinstans att Finansinspektionen alltid ska ta ställning till om den finansiella situationen är tillfredställande vid prövning av inlösen och återköp. Finansinspektionen anser att detta överensstämmer med direktivet. Skrivningen ”när som helst” i direktivet syftar enligt Finansinspektionens uppfattning på att medgivande till inlösen och återköp kan lämnas innan det förflutit fem år från emissionsdagen om det sker en förändring av gällandes skatteregler eller bestämmelser om regleringsmässig klassificering av instrumentet.

Medgivande till återköp kan lämnas tidigare än 5 år om tillskottet innan det återköps ersätts med kapital på minst motsvarande belopp och av samma eller högre kvalitet. Det krävs således att utgivaren har ersatt det tillskott som ska återköpas innan detta kan ske. Detta är en ändring från det remitterade förslaget enligt vilket det framgick att medgivande även fick lämnas vid återbetalning. Enligt direktivet får avtalsvillkoren inte innehålla en option om inlösen förrän det förflutit fem år från det att tillskottet gavs ut. CEBS riktlinjer om hybrider anger dock att återköp kan få ske om man ersätter tillskottet innan återköp sker. Finansinspektionen anser dock att denna ändring inte i någon större utsträckning förändrar förutsättningarna för utgivaren.

En remissinstans anser att det är olyckligt att tillskottet måste ersättas innan återköp sker. Finansinspektionen är medveten om att detta medför att ett institut i samband med ett återköp inte kan ta till vara den eventuella vinsten och därmed ersätta det återköpta tillskottet med kapital som motsvarar det nominella belopp minus vinsten. Det bör dock noteras att detta endast omöjliggörs under de fem första åren från det att tillskottet togs upp eller emitterades. Finansinspektionen anser, mot bakgrund av vad remissinstansen anfört, inte att direktivet och CEBS riktlinjer om hybrider möjliggör en annan tolkning i detta fall.

Inlösen eller återköp får endast ske om institutet eller den finansiella företagsgruppen eller båda kommer att ha en tillfredställande finansiell situation under en överskådlig framtid. Om inlösen avser återbetalning av ett tidsbundet primärkapitaltillskott på förfallodagen får medgivande lämnas om kraven i 2 kap. 1 § kapitaltäckningslagen är uppfyllda. Begreppet finansiell situation har som framgår i avsnitt 2.1.2 en vidare innebörd än den tidigare lydelsen av 7 kap. 23 § som angav att ”institutets kapitaltäckningsgrad är tillfredsställande på lång sikt”. CEBS riktlinjer om hybrider beskriver att vid återköp eller inlösen av tillskottet ska bl.a. institutets likviditet och lönsamhet beaktas. Därför har lydelsen ”kapitaltäckningsgrad på lång sikt” ändrats till den vidare termen ”finansiell situation”. Den nya lydelsen av 7 kap. 23 § innebär att den finansiella situationen måste vara tillfredställande oavsett om tillskottet ersätts med annat kapital eller inte. En ansökan om återköp eller inlösen av primärkapitaltillskott ska innehålla en utförlig förklaring till varför utgivaren vill återköpa eller inlösa tillskottet och information som gör att Finansinspektionen kan bedöma den finansiella situationen under en överskådlig framtid. En remissinstans har påpekat att föreskrifterna bör ändras så att det i enlighet med vad som sägs i remisspromemorian framgår att med överskådlig framtid avses tre år. Finansinspektionen har valt att inte ändra bestämmelsen eftersom det kan finnas fall då Finansinspektionen bedömer att det är nödvändig att få information som avser en längre tidsperiod. Finansinspektionen anser dock att med överskådlig framtid avses en tidsperiod som i normalfallet omfattar tre år. Detta baseras på CEBS riktlinjer om hybrider som föreskriver en tidsperiod på tre till fem år. I normalfallet bör Finansinspektionen kunna bedöma den finansiella situationen med stöd av följande uppgifter

- uppgift om aktuell kapitaltäckningssituation samt en bekräftelse på att institutet efter inlösen eller återköp uppfyller alla väsentliga krav i de författningar som reglerar dess verksamhet,
- en kapitaltäckningsprognos för åtminstone de närmaste tre åren inklusive stressade kapitaltäckningsscenario, och
- en redogörelse för om institutet har tillräckligt med kapital för att möta de risker som dess verksamhet kan bli exponerat för.

Mängden information som Finansinspektionen behöver för att bedöma den finansiella situationen kan naturligtvis, såsom två remissinstanser påpekat, variera beroende på anledningen till inlösen eller återköp, dess storlek och kapitaltäckningssituationen i övrigt. I det fall det råder osäkerhet får en dialog föras med Finansinspektionen.

2.1.6 Ianspråktagande för att täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 10 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 63a punkt 4), CEBS riktlinjer om hybrider punkt 105, 112 och 114-116
Ändring av 7 kap. 25 och 26 §§*

Finansinspektionens ställningstagande: Ett primärkapitaltillskott som får räknas in i det primära kapitalet med 15 respektive 35 procent ska kunna tas i anspråk för att täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering. Det är utgivaren som beslutar om ianspråktagande av primärkapitaltillskottet. Eventuellt återställande av ianspråktaget primärkapitaltillskott får inte förhindra en rekapitalisering.

Remisspromemorian: Innehöll i stort sett samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans efterfrågar vilka andra mått än kapitaltäckningsmått och balansräkningsmått som kan anses relevanta och när ett ianspråktagande då ska ske. Två remissinstanser efterfrågar närmare vägledning avseende hur Finansinspektionen kommer att bedöma vad som är en lämplig nivå för ianspråktagande. En remissinstans önskar även förtydligande avseende hur mycket som kan eller ska tas ianspråk om institutet når den i avtalet definierade nivån. En remissinstans har uppfattat det grundläggande syftet med CEBS riktlinjer om hybrider vad gäller att inte förhindra en rekapitalisering vid återställande av ianspråktaget primärkapitaltillskott som att det endast tar sikte på nytt kapital. I föreskrifterna görs vid återställande ingen skillnad mellan existerande eget kapital och nytt eget kapital. Remissinstansen medger att det av tekniska skäl är svårt att separera dessa och att det därför möjligen är något som får accepteras.

Flera remissinstanser efterfrågar närmare vägledning avseende hur den i remissförslaget föreslagna bestämmelsen om proportionellt (pro rata) ianspråktagande och återställande ska tillämpas.

Finansinspektionens skäl: Enligt den tidigare lydelsen i 7 kap. 25 § kunde ett primärkapitaltillskott tas i anspråk för att täcka förluster så att institutet därigenom kunde fortsätta sin verksamhet utan att behöva träda i likvidation. Ändringen innebär att det i avtalsvillkoren för primärkapitaltillskott ska finnas en förutbestämd nivå när tillskottet kan tas i anspråk. Finansinspektionen har valt att inte definiera denna nivå till ett exakt mått utan lämnar till parterna att avtala om detta.

Nivån kan i avtalet uttryckas med ett eller flera kapitaltäckningsmått och andra relevanta mått, t.ex. soliditet, som anger när utgivaren kan ianspråka tillskottet för att täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering. Nivån bör sättas så att institutets förmåga att fortsätta sin verksamhet under överskådlig framtid inte äventyras. Enligt Finansinspektionens bedömning har ett institut förmåga att fortsätta sin verksamhet om ytterligare förluster kan absorberas efter det att institutets utdelningsbara medel är uttömda och solvensen eller institutets överlevnadsförmåga inte hotas. En remissinstans har efterfrågat närmare vägledning rörande vilka mått som är relevanta. Finansinspektionen har, trots påpekandet, valt att inte närmare precisera vilka mått som är relevanta utan lämnar det till parterna att avtala om. Det avgörande är att måttet eller måtten som används för att sätta nivån för ianspråktagande möjliggör för institutet att ianspråka tillskottet för att täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering.

För att ett tillskott ska få ingå i det primära kapitalet krävs medgivande av Finansinspektionen. Vid ansökan om medgivande kommer Finansinspektionen bedöma om den i avtalet definierade nivån gör det möjligt för institutet att ianspråka tillskottet för att täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering av institutet. Bedömningen av denna nivå utgår från den samlade kapitalbedömningen som görs av institutet. Två remissinstanser har efterfrågat vägledning avseende hur Finansinspektionen kommer att bedöma vad som är lämplig nivå för ianspråktagande. Finansinspektionens uppfattning är att nivån för ianspråktagande ska sättas så att institutet kan täcka förluster och möjliggöra en rekapitalisering. Bedömningen av var denna nivå ligger beror på kapitalstrukturen och vilken riskexponering som föreligger i det enskilda institutet. Naturligtvis kan nivån aldrig understiga det lagstadgade eller beslutade kapitalbaskravet.

CEBS riktlinjer om hybrider beskriver att det i avtalet ska anges vilken metod som ska användas vid ianspråktagande. Vidare ska det framgå av avtalsvillkoren vid vilken nivå ianspråktagande av tillskottet får ske. Om institutet eller den finansiella företagsgruppen når den i avtalet definierade nivån kan Finansinspektionen besluta att utgivaren ianspråkar tillskottet enligt den valda metoden. Ändringen av 7 kap. 25 § innebär att Finansinspektionen ska kunna besluta att utgivaren ianspråkar tillskottet men att utgivaren själv får välja metod. Metoden måste dock möjliggöra för utgivaren att omedelbart ianspråka tillskottet.

Utgivaren beslutar om ett ianspråktagande av primärkapitaltillskottet ska ske om institutet eller den finansiella företagsgruppen når den i avtalet definierade

nivån. En remissinstans efterfrågar ett förtydligande av hur stor del av ett primärkapitaltillskott som kan tas i anspråk. Finansinspektionen delar remissinstansens uppfattning att ianspråktagande ska kunna ske i den mån det är nödvändigt för att den relevanta nivån som utlöst rätten till ianspråktagande inte längre föreligger. Det bör noteras att Finansinspektionen inte begränsar ett ianspråktagande utöver återställande av den i avtalet definierade nivån. Detta lämnas till parterna att avtala om.

Huvudregeln i 7 kap. 26 § är att ianspråktagande är oåterkalleligt och definitivt. Utgivaren ges dock en möjlighet att återskuldöra tillskott om det finns disponibla vinstmedel hos utgivaren enligt fastställd balansräkning efter beslut av årsstämman. Om ianspråktagande sker genom konvertering är ianspråktagandet alltid definitivt.

Om primärkapitaltillskottets avtalsvillkor innehåller en möjlighet till återskuldöring ska detta enligt andra stycket inte förhindra en rekapitalisering av institutet eller den finansiella företagsgruppen. Detta är en förändring jämfört med det remitterade förslaget. Enligt CEBS riktlinjer om hybrider är, såsom en remissinstans påpekat, ianspråktagande och återställande av primärkapitaltillskottet proportionellt (pro rata) med minskning av annat kapital enligt 3 kap. 2 § kapitaltäckningslagen endast ett exempel på hur ett återställande kan ske utan att det förhindrar en rekapitalisering. Enligt Finansinspektionens bedömning kan det finnas andra sätt att uppnå syftet med att återställandet inte får förhindra en rekapitalisering. Finansinspektionen begränsar därför inte institutens möjlighet att säkerställa detta på annat sätt.

När utgivaren ansöker om medgivande att få inräkna primärkapitaltillskottet i det primära kapitalet kommer Finansinspektionen att bedöma om den av utgivaren valda tekniken möjliggör att återställandet inte förhindrar en rekapitalisering. En remissinstans anser, enligt vad Finansinspektionen förstår, att CEBS riktlinjer om hybrider endast syftar på nytt eget kapital vad gäller att återställandet inte får förhindra en rekapitalisering. Enligt Finansinspektionen är distinktionen mellan existerande och nytt eget kapital irrelevant eftersom resultatet av återställandet oavsett vilket kapital som återförs påverkar bolagets eget kapital på samma sätt.

2.1.7 Övriga ändringar

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 10 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 63a punkt 2, CEBS riktlinjer om hybrider punkt 73 och 104
Ändring av 7 kap. 15, 20, 24 §§ och 8 kap. 10 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Tidsbundna primärkapitaltillskott ska ha en löptid på minst 30 år. Säkerhet får ställas av annan än utgivaren eller närstående till utgivaren för primärkapitaltillskott och eviga förlagslån. Finansinspektionen inför gränsvärden för hur stor del av primärkapitaltillskottet som institutet kan få tillstånd att återköpa.

Remisspromemorian: Innehöll i stort sett samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att ordet garanti kan strykas i 7 kap. 15 och 20 §§ samt i 8 kap. 10 § då garantier är en form av säkerhet. En remissinstans anser att 7 kap. 20 § kan tas bort eftersom en del av innehållet framgår av 7 kap. 15 § och resterande delar kan läggas in i 7 kap. 16 c §.

Finansinspektionens skäl: Det införs en möjlighet att få räkna in tidsbundna primärkapitaltillskott med en ursprunglig löptid om minst 30 år i det primära kapitalet vilket framgår av 20 §. Övriga ändringarna i 7 kap. 15 och 20 §§ samt i 8 kap. 10 § baseras inte på någon direktivändring. Finansinspektionen har istället beaktat CEBS riktlinjer om hybrider. Dessa riktlinjer anger även att det inte får finnas någon överenskommelse som medför företräde för fordran i förhållande till andra av utgivarens övriga fordringsägare. Det kravet uppfylls genom att det i 7 kap. 19 § anges att primärkapitaltillskott måste vara efterställd all annan upplåning. Finansinspektionen stryker, i enlighet med remissinstansens påpekande, ordet garanti eftersom garanti är en form av säkerhet.

Ändringen av 7 kap. 24 § avseende gränsvärdena för hur stor del av primärkapitaltillskott som institut kan få tillstånd att återköpa följer av CEBS riktlinjer om hybrider och baseras inte på ändringsdirektiven.

Finansinspektionen har beslutat att behålla den ursprungliga strukturen i 7 kap. och 7 kap. 20 § kvarstår i dess remitterade form.

2.1.8 Avdrag

*CEBS riktlinjer om Artikel 57 a, punkt 27, 42 och 43
Ny 9 kap. 4 a §*

Finansinspektionens ställningstagande: Avdrag från det primära kapitalet ska göras om institutet känner till att det har varit med och finansierat köp av instrument som ingår i dess kapitalbas.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen sker för att säkerställa kvaliteten på kapitalbasen och baseras på CEBS riktlinjer om artikel 57 a. Bestämmelsen ska även omfatta finansiella företagsgrupper.

2.1.9 Övergångsbestämmelser

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 37 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 154 punkt 9)

Övergångsbestämmelser, punkt 1

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs övergångsbestämmelser som innebär att primärkapitaltillskott som en utgivare erhållit tillstånd att räkna in i det primära kapitalet före den 31 december 2010 fortsättningsvis får medräknas i den utsträckning som övergångsbestämmelserna medger.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: För att primärkapitaltillskott utgivna och godkända före den 31 december 2010 inte ska upphöra att kvalificera som primärt kapital införs en övergångsbestämmelse. Primärkapitaltillskott som är utgivna före den 31 december 2010 får, om de uppfyller de nya villkoren och Finansinspektionen medger det, räknas in i den utsträckning som de nya reglerna medger det.

Finansinspektionen vill påpeka att dessa övergångsbestämmelserna kan ändras redan inom ett par år i samband med att nästa ändringsdirektiv CRD IV genomförs i Sverige. Något utkast till nytt direktiv har ännu inte offentliggjorts men kommunikation⁴ från Basel-kommittén tyder på att övergångsbestämmelserna i direktiv 2009/111/EG behöver ses över.

2.2 Stora exponeringar

I detta avsnitt redogör Finansinspektionen för de ändringar i föreskrifterna som avser bestämmande av stora exponeringar. Den största förändringen är att de löptidsbaserade undantagen som finns avseende exponeringar mot institut tas bort och ersätts av andra undantag. Nuvarande undantag baseras på en komplicerad blandning av riskviktning och differentierade löptider och det har visat sig att det inte är tillräckligt säkert ur ett stabilitetsperspektiv.

För att mildra effekterna för mindre institut när nuvarande undantag för institutsexponeringar tas bort införs en möjlighet för institut att ha exponeringar mot andra institut som överstiger 25 procent av kapitalbasen om exponeringarna uppgår till högst 150 miljoner euro, dock inte högre än 100 procent av kapitalbasen. Finansdepartementet har föreslagit att ett motsvarande undantag förs in i kapitaltäckningslagen, liksom nedan nämnda undantag (se

---

⁴ "Group of Governors and Heads of Supervision announces higher global minimum capital standards", 12 September 2010, <http://www.bis.org/press/p100912.htm>

avsnitt 2.2.3) för kortfristiga exponeringar som uppkommer vid utförande av vissa tjänster. Finansinspektionen kommer att anpassa föreskrifterna till de lagändringar som görs men anser att undantagen tills vidare ska tas in i föreskrifterna.

Exponeringar mot institut inom EES som enligt avtal förfaller påföljande bankdag, som är i danska, norska eller svenska kronor och inte ingår i dessa instituts kapitalbas, ska undantas vid bestämmande av stora exponeringar. Säkerställda obligationer med en löptid över tre år ska undantas i högre utsträckning än tidigare.

Det ställs högre krav på garantier och säkerheter i regelverket för stora exponeringar. Vid bestämmande av stora exponeringar får hänsyn enbart tas till garantier och säkerheter, om en exponering mot den tredje parten får samma eller lägre riskvikt än den ej garanterade eller säkrade exponeringen mot kunden.

I de förslag som remitterades i juli i år föreslogs även ändringar i 34 kap. 2 § och 35 kap. 5 §. Dessa förslag genomförs emellertid inte nu eftersom Finansinspektionen saknar erforderliga bemyndiganden. Finansinspektionen kommer att remittera förslag till ändring av dessa bestämmelser under våren 2011. Även de tidigare remitterade ändringarna i rapporten om kapitaltäckning och stora exponeringar kommer att remitteras under våren 2011.

2.2.1 *Erhållen garanti eller säkerhet*

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 23 a-b och 28 (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 112, punkt 2 och 4 och Artikel 117 punkt 1-2)
Ändring av 34 kap. 3 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs krav på att en exponering mot garantigivaren ska kunna tilldelas samma eller lägre riskvikt jämfört med riskvikten för exponeringen mot kunden enligt schablonmetoden för kreditrisk.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att en finansiell säkerhet i form av en säkerställd obligation i enlighet med 35 kap. 7 § ska tilldelas en riskvikt om 10 procent. En remissinstans anser att Finansinspektionen bör överväga det lämpliga i att beakta finansiella säkerheter.

Finansinspektionens skäl: En exponering mot en kund som skyddas av tredje part, genom t.ex. en medräkningsbar garanti, får enligt nu gällande föreskrifter behandlas som om den avsåg den tredje parten i stället för kunden. Denna möjlighet tas inte bort men däremot införs krav på att en exponering mot garantigivaren, d.v.s. den tredje parten, ska kunna tilldelas samma eller lägre riskvikt jämfört med riskvikten för exponeringen mot kunden enligt schablon-

metoden för kreditrisk. Diversifiering kan således inte ske till tredje part vars exponeringar erhåller en högre riskvikt.

En förutsättning för att exponeringen ska kunna anses vara mot en tredje part är, liksom tidigare, att kreditriskskyddet är medräkningsbart enligt underavsnitt G3 alternativt L3. Det innebär att hänsyn t.ex. ska tas till eventuell löptidsobalans, skillnader i valuta samt partiell täckning enligt dessa underavsnitt.

Enligt kreditinstitutsdirektivet har medlemsländerna tidigare själva fått avgöra om finansiella säkerheter ska få beaktas vid bestämmande av stora exponeringar. I Sverige har en sådan möjlighet införts. Genom direktiv 2009/111/EG ändras det generella regelverket för när garantier och finansiella säkerheter får beaktas vid bestämmande av stora exponeringar. Det generella regelverket är inte längre föremål för nationellt val och Finansinspektionen genomför nu ändringarna.

Om en säkerställd obligation har erhållits som säkerhet för en exponering och säkerheten uppfyller villkoren i 34 kap. 3 § första stycket b ska exponeringen anses vara mot tredje part, d.v.s. den som har emitterat den säkerställda obligationen. Eftersom det är en säkerställd obligation som utgör säkerhet får den säkrade delen av exponeringen, enligt 35 kap. 7 §, tas upp med 10 procent av sitt värde vid bestämmande av stora exponeringar.

Det är emellertid inte möjligt att tillgodoräkna sig kreditriskskydd för icke-finansiella säkerheter. Ett undantag är fastigheter som får medräknas enligt nu gällande bestämmelse i 35 kap. 11 §.

2.2.2 Undantag för exponeringar mot institut tas bort

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 24 och 27 och Artikel 2, punkt 3 (Direktiv 2006/48/EG Artikel 113 och 119, Direktiv 2006/49/EG Artikel 30) 35 kap 6 § punkt 4, 7 § punkt 1 och 3 ändras samt 9 och 10 §§ upphävs

Finansinspektionens ställningstagande: Nuvarande undantag för institutsexponeringar vid bestämmande av stora exponeringar tas bort i 35 kap. 6-10 §§.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionens tidigare föreskrifter medgav, liksom kreditinstitutsdirektivet, att institutsexponeringar under vissa förutsättningar skulle undantas vid bestämmande av stora exponeringar.

Direktiv 2009/111/EG har tagit bort möjligheten till undantag för institutsexponeringar som är baserade på olika löptider. Ändringarna innebär att

institutsexponeringar nu ska behandlas på samma sätt som andra exponeringar såsom exempelvis exponeringar mot hushåll och företag.

2.2.3 *Exponeringar som helt ska undantas*

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 24 b-c, Artikel 2, punkt 3 (Direktiv 2006/48/EG Artikel 113, Direktiv 2006/49/EG Artikel 30)
Ändring av 35 kap. 6 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs nya undantag från vad som ska räknas med vid bestämmande av stora exponeringar medan undantag avseende medräkningsbara finansiella säkerheter tas bort.

Remisspromemorian: Innehåller i stort sett samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans efterfrågar ett förtydligande i punkten 2. Remissinstansen anser att det inte specifikt måste framgå av kundavtalet att det handlar om stora exponeringar, utan att det räcker med en formulering som gör det möjligt att direkt återkalla kreditmöjligheten samt att kontroll sker före utbetalning.

Två remissinstanser anser att det bör klargöras att även s.k. avistamedel, dvs. placeringar som är omedelbart tillgängliga och som därmed innefattas i direktivets krav på att placeringen inte varar längre än till påföljande bankdag, undantas vid bestämmandet av stora exponeringar. Remissinstanserna anser att avistamedel därför bör kunna likställas med over-night transaktioner.

En remissinstans föreslår att Finansinspektionen genom beslut i varje enskilt fall ska ha möjlighet att tillåta att värdet av den totala exponeringen får överskrida gränsen på 100 procent av kapitalbasen. Denna möjlighet, som utgår från direktiv 2009/111/EG, innebär större flexibilitet och bör enligt remissinstansen kunna tillämpas i situationer där koncentrationsriskerna är låga.

Finansinspektionens skäl: I 35 kap. 6 § 2 införs en bestämmelse om att utnyttjade kreditmöjligheter som är av lågriskkaraktär enligt 17 kap. 5 § ska undantas vid bestämmande av ett instituts stora exponeringar. En förutsättning är dock att kreditmöjligheterna enbart kan utnyttjas om gränsen för stora exponeringar enligt 7 kap. 3 och 5 §§ inte överskrids.

Enligt direktiv 2009/111/EG ska det av avtalet framgå att kreditmöjligheten enbart kan utnyttjas om det har fastställts att gränserna för stora exponeringar inte överskrids. Enligt Finansinspektionen är det inte tillräckligt att det av avtalet framgår att institutet direkt kan återkalla kreditmöjligheten och att kontroll sker före utbetalning.

Exponeringar mot institut inom EES får helt undantas enligt 35 kap. 6 § 4 om de enligt avtal förfaller påföljande bankdag, är angivna i danska, norska eller

svenska kronor och inte ingår i institutets (kundens) kapitalbas. Detta gäller exponeringar med kontrakterad förfallodag nästkommande dag, s.k. over-night transaktioner. Undantaget gäller inte för medel på bankkonton som kan sägas upp nästkommande dag och exponeringar som automatiskt förlängs om ingen uppsägning sker. Hela regelverket om stora exponeringar, i kreditinstitutsdirektivet, har setts över. I samband med detta förändrades bl.a. bestämmelserna om exponeringar mot institut. Direktiv 2009/111/EG begränsar storleken på exponeringar mot institut för att även exponeringar mot institut kan leda till stabilitetsproblem. Det innebär att institut inom EU inte längre får ha obegränsat stora avistapositioner.

Det undantag som Finansinspektionen nu genomför i 35 kap. 6 § 4, vilket är föremål för nationellt val, är tänkt att underlätta likviditetsutjämnningen i det svenska banksystemet. Bestämmelsen i direktivet finns för att institut som är verksamma i mindre valutaområden inte ska behöva söka sig utomlands och drabbas av växlingskostnader då antalet motparter inom samma valutaområde är begränsat. Direktiv 2009/111/EG undantar inte avistapositioner i sin helhet. Finansinspektionens tolkning av bestämmelsen i direktivet delas av de andra nordiska länderna.

Bestämmelsen har fått en ändrad lydelse i förhållande till det remitterade förslaget genom att ”institut” har ändrats till ”institut inom EES”. Anledningen är att Finansinspektionens avsikt inte är att begränsa undantaget till svenska institut eftersom de svenska instituten även är aktiva på den europeiska marknaden. Ändringen görs även för att harmonisera bestämmelsen med de övriga nordiska ländernas implementering.

I 35 kap. 6 § 5 införs ett undantag som innebär att exponeringar mot ett eller flera institut med inbördes anknytning som uppgår till högst 150 miljoner euro får undantas, under förutsättning att exponeringen uppgår till högst 100 procent av kapitalbasen. Direktiv 2009/111/EG har tagit bort möjligheten till undantag för exponeringar mot institut som är baserade på olika löptider. Exponeringsklassen institut anses dock generellt sett ha förhållandevis låg risk jämfört med andra exponeringsklasser och därför tillåts dessa exponeringar vara relativt stora jämfört med andra exponeringar. Undantaget i punkten 5 är viktigt för att regelverket inte ska bli orimligt betungande för mindre institut. Med institut avses i denna punkt även motsvarande utländska företag, alltså kreditinstitut och värdepappersbolag inom EES och tredje land.

Exponeringar som är högre än undantaget i punkten 5 får inte till någon del undantas. Det innebär att om en exponering mot ett institut eller flera institut med inbördes anknytning överstiger 150 miljoner euro, får exponeringen inte uppgå till mer än 25 procent av kapitalbasen för att exponeringens storlek ska vara tillåten. För att mildra effekterna för värdepappersbolag med begränsad verksamhet ska dessa instituts exponeringar mot andra institut undantas i sin helhet. Detta gäller även för de fondbolag som bedriver motsvarande verksamhet, vilket framgår av 2 kap. 10 a § lagen (2004:46) om investeringsfonder.

Direktiv 2009/111/EG innehåller ett generellt undantag från regelverket om stora exponeringar för dessa institut.

En remissinstans föreslår att Finansinspektionen genom beslut i varje enskilt fall ska ha möjlighet att tillåta att värdet av den totala exponeringen får överstiga gränsen på 100 procent av kapitalbasen. Finansdepartementet föreslår i sin promemoria att en sådan möjlighet, som utgår från direktiv 2009/111/EG, tas in i kapitaltäckningslagen. Finansinspektionen anser dock inte att en motsvarande bestämmelse bör tas in i föreskrifterna. Anledningen till det är att bestämmelsens slutliga utformning ännu inte är helt klar. Finansinspektionen vet i dagsläget inte under vilka förutsättningar lagstiftaren anser att dessa tillstånd kan ges. Finansinspektionen finner det därför inte lämpligt att, innan lagbestämmelsen träder i kraft, införa en sådan bestämmelse i föreskrifterna.

För att finansmarknaderna och deras infrastruktur ska fungera smidigare införs undantag i punkterna 6 och 7 för kortfristiga exponeringar som uppkommer vid utförande av vissa tjänster som t.ex. vid penningöverföring och vid clearing- och avvecklingstjänster för finansiella instrument. Det avser exponeringar som institut eventuellt inte kan förutse och därför inte kan kontrollera. Undantagen gäller exponeringar som följer av vissa transaktioner och avser inte exponeringar i sin helhet mot ett visst institut.

2.2.4 Exponeringar som ska räknas in med ett reducerat värde

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 24 b (Direktiv 2006/48/EG Artikel 113)
Ändring av 35 kap. 7 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Exponeringar mot säkerställda obligationer ska reduceras med 90 procent oavsett löptid.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att Finansinspektionen bör överväga effekterna av en högre beräkningsnorm än 10 procent för att begränsa bankernas koncentrationsrisk. Vidare rekommenderar remissinstansen att Finansinspektionen ålägger instituten att fortlöpande rapportera, hantera och begränsa koncentrationsrisken inom tillgångsslaget, exempelvis med avseende på motparter och geografisk spridning.

Finansinspektionens skäl: Ändringen innebär att 10 procent av exponeringen i en säkerställd obligation ska användas vid bestämmande av stora exponeringar. I förhållande till vad som har gällt tidigare innebär detta ökade möjligheter för instituten att undanta säkerställda obligationer med en löptid på över tre år. Direktiv 2009/111/EG lämnar, liksom tidigare gällande kreditinstitutsdirektiv, till medlemsländerna att besluta om säkerställda obligationer helt eller delvis ska undantas.

I syfte att uppnå en ökad harmonisering har Finansinspektionen diskuterat genomförandet av direktivet med övriga nordiska länder. Den nu beslutade nivån är ett resultat av denna diskussion. Finansinspektionen anser inte att säkerställda obligationer helt bör undantas från regelverket om stora exponeringar. Det föreligger trots allt en koncentrationsrisk vid alltför stora exponeringar oberoende av exponeringens riskprofil.

När ändringarna i kapitaltäckningsrapporten genomförs kommer Finansinspektionen att få mer information om exponeringar som brutto överstiger 10 procent av kapitalbasen. Finansinspektionen kommer då att få mer information om säkerställda obligationer i den mån de uppgår till en stor exponering. Finansinspektionen följer även koncentrationsriskerna i arbetet med den samlade kapitalbedömningen.

2.2.5 Exponeringar som efter medgivande får räknas in med ett reducerat värde

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 24 c (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 113.4)

Ändring av 35 kap. 8 §

Finansinspektionens ställningstagande: Exponeringar som uppkommer på grund av andra länders lagstadgade krav på minimireserver eller likviditetskrav, och som anges i det landets valuta, får räknas in med ett reducerat värde efter medgivande från Finansinspektionen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har beslutat att införa ett nationellt val som innebär att institut, efter medgivande från Finansinspektionen, ges möjlighet att reducera vissa exponeringar vid bestämmandet av stora exponeringar. Finansinspektionen anser att institut ska ges möjlighet att helt eller delvis undanta exponeringar som uppkommer p.g.a. andra länders lagstadgade krav på minimireserver eller likviditetskrav, eftersom institutet inte kan påverka exponeringens storlek. Institutet kan dock, inom regelverket för stora exponeringar, minska exponeringens storlek genom garantier och säkerheter. För att Finansinspektionen ska kunna göra en bedömning av om det finns behov av riskreducerande åtgärder för dessa exponeringar får de reduceras efter medgivande.

Finansinspektionen kommer vid en ansökan att bedöma om exponeringen uppfyller kraven i punkt ett eller två och skälen till varför gränsen för stora exponeringar behöver överskridas. Finansinspektionen kommer att, i varje specifikt fall, besluta om hur stor del av exponeringen som ska undantas. Institutet bör i god tid lämna in en ansökan för att säkerställa att regelverket alltid följs.

2.2.6 *Annan metod för bestämmande av stora exponeringar*

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 25 (b)-(c) (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 114.3)

Ändring av 35 kap. 12 och 13 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Institut som fått tillstånd att använda estimat av förlust givet fallissemang d.v.s. LGD (loss given default) och konverteringsfaktorer enligt IRK-metoden i underavsnitt L1 ges i 35 kap. 13 § möjlighet att även använda den fullständiga metoden för finansiella säkerheter eller den metod som anges i 34 kap. 3 § första stycket b vid bestämmandet av stora exponeringar.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Enligt tidigare lydelse i 35 kap. 13 § fick ett institut som har tillstånd att använda egna estimat av LGD och konverteringsfaktorer enligt IRK-metoden i underavsnitt L1, efter tillstånd av Finansinspektionen, använda sig av dessa estimat vid bestämmandet av stora exponeringar enligt 7 kap. 3 och 5 §§ kapitaltäckningslagen. Ändringen medför att institut som har detta tillstånd men som inte använder dessa estimat för att bestämma stora exponeringar, i stället får använda den fullständiga metoden för finansiella säkerheter eller den metod som anges i 34 kap. 3 § första stycket b vid bestämmandet av stora exponeringar.

2.2.7 *Övergångsbestämmelser*

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 37

Övergångsbestämmelser, punkt 2

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs en övergångsbestämmelse som ger instituten möjlighet att under en övergångsperiod på två år reducera institutsexponeringar.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför övergångsbestämmelser i enlighet med direktivet. Anledningen är att undantagen för exponeringar mot institut förändras och Finansinspektionen vill underlätta för institut som innehar långfristiga exponeringar mot institut. Detta gäller enbart för exponeringar som fanns hos institutet före den 31 december 2009.

2.3 Tekniska ändringar

Nedan redovisas ändringar i föreskrifterna av teknisk karaktär. Dessa är huvudsakligen en följd av de ändringar som görs genom ändringsdirektiven i bilagorna till kapitalkravsdirektiven. Flertalet ändringar har gjorts mot bakgrund av att kommissionen har fått frågor avseende tillämpningen av dessa bestämmelser.

Ändringarna avser bland annat hur kreditderivat som förfaller efter ett visst antal fallissemang i en korg av underliggande tillgångar ska hanteras vid beräkning av kapitalkrav.

En viktig förändring är att tillgångar som har underliggande tillgångar i större utsträckning får analyseras i fler nivåer. En del av värdet på de fondandelar som har erhållits som säkerhet för en exponering får användas för kreditriskreducering. Tidigare har enbart hela eller ingen del fått medräknas som finansiell säkerhet.

Ändringarna innebär även att en analys av underliggande tillgångar får göras vid beräkning av riskvägt exponeringsbelopp för fonder, med tillämpning av en intern riskklassificeringsmetod (IRK-metod). För den del av fondens underliggande innehav som institutet känner till får riskvägt exponeringsbelopp beräknas enligt den IRK-metod som institutet, för de tillgångsslagen, har tillstånd att använda. Tidigare var det endast möjligt att använda en IRK-metod om institutet känner till alla exponeringar som ingår i fonden.

2.3.1 Risker i handelslagret

Kreditderivat som refererar till mer än en tillgång

Direktiv 2009/27/EG, Artikel 1, punkt 1a (Direktiv 2006/49/EG, Bilaga I, punkt 8 B)

Ändring av 2 kap. 4 § och 13 kap. 36–37 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ett förtydligande avseende vad som gäller för en säljare av risk när detta sker genom att köpa ett kreditderivat som refererar till mer än en tillgång.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Kapitalkravsdirektivet innehåller detaljerade regler om hur en köpare av risk (säljare av skydd) ska beräkna kapitalkravet för specifik risk avseende kreditderivat som refererar till en korg av tillgångar. Enligt tidigare lydelse i direktivet fastställdes kapitalkravet för specifik risk, för säljaren av risk (köpare av skydd), som det omvända mot vad som gäller för säljaren av skydd.

Ändringen i direktivet 2009/27/EG innebär att denna princip inte längre ska gälla för säljare av risk avseende kreditderivat som refererar till en korg av tillgångar. I stället genomförs särskilda bestämmelser om hur kapitalkravet för specifik risk ska beräknas för en säljare av risk, d.v.s. när ett kreditderivat som refererar till en korg av tillgångar har förvärvats. Ändringen föranleds av att tillämpningen av reglerna inte har fått avsedd effekt. För säljaren av risk fanns det tidigare inget krav på att kreditriskskydd även skulle finnas för fallissemang 1 till $n-1$ för att dessa referenstillgångar skulle få undantas vid beräkningen av kapitalkrav för specifik risk. Det lägre kapitalkravet motiverades inte av erhållet kreditriskskydd.

Specifik risk

Direktiv 2009/27/EG, Artikel 1, punkt 1b (Direktiv 2006/49/EG, bilaga I, punkt 14, tabell 1)

Ändring av 13 kap. 45, 49, 64 §§ och Bilaga 5 Förteckning över index

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs krav i 13 kap. 45 och 49 §§ som innebär att finansiella instrument emitterade eller garanterade av företag som kvalificerar för kreditkvalitetssteg 3 ska erhålla en riskvikt för specifik risk på 0,25-1,6 procent, beroende på löptid, i stället för 8 procent som gäller i dag. Även förteckningen över index i 13 kap. 64 § samt i bilaga 5 ändras.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen i 13 kap. 45 och 49 §§ är en följd av att direktiv 2009/27/EG tar bort motstridigheten i tidigare gällande uppgifter i kreditinstitutsdirektivet avseende riskvikter vid beräkning av kapitalkrav för specifik risk. Ändringen i 13 kap. 64 § samt i bilaga 5 sker med anledning av att vissa index bytt beteckning.

2.3.2 Schablonmetod för kreditrisk

Leasing – exponeringsbelopp och exponeringsklass

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 2(e) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VI, del 1, punkt 90)

Ändring av 15 kap. 3, 5 §§, 16 kap. 51 § och ny paragraf 16 kap. 52 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ett garanterat restvärde ska enligt 15 kap. 3 § ingå i nuvärdet av minimileaseavgifterna förutsatt att garantin uppfyller kraven för att få tillgodoräknas. I 15 kap. 5 § och 16 kap. 51 § tydliggörs det till vilken exponeringsklass en leasingexponering, som bestäms enligt 15

kap. 3 §, ska hänföras. Som en följd av att 16 kap. 51 § får en ny lydelse förs innehållet i den nuvarande 16 kap. 51 § till en ny 16 kap. 52 §.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Genom direktiv 2009/83/EG införs bestämmelser i schablonmetoden som tidigare endast har gällt för en intern riskklassificeringsmetod (IRK-metod) i kreditinstitutsdirektivet. Ändringarna syftar till att minska skillnaderna avseende reglerna om leasing vid tillämpning av schablonmetoden respektive en IRK-metod. Tidigare har schablonmetoden inte innehållit några uttryckliga krav på att medräkna det garanterade restvärdet vid beräkningen av nuvärdet av minimileaseavgifterna. Ändringarna genomförs i 15 kap. 3 §.

Förtydligandet i 15 kap. 5 § och 16 kap. 51 § innebär att ett garanterat restvärde som inte räknas in i nuvärdet av minimileaseavgifterna ska hänföras till övriga poster och riskvägas enligt 16 kap. 51 §. Finansinspektionen har i detta avseende infört en tydligare reglering än direktivet. Direktiv 2009/83/EG anger att exponeringar avseende leasing ska hänföras till lämplig exponeringsklass. Detta har Finansinspektionen tidigare tydliggjort avseende motsvarande bestämmelse i regelverket för en IRK-metod i 37 kap.

Tillämpning av beräkningsmetoden enligt 16 kap. 51 § leder till att riskvägt exponeringsbelopp för restvärdet ökar linjärt över tiden fram till dess att avtalet löper ut. När det återstår mindre än 1,5 år av leasingkontraktets löptid uppgår riskvägt exponeringsbelopp till 100 procent av exponeringsbeloppet.

Kortfristiga exponeringar mot institut

*Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 2(c)-(d) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VI, del 1, punkt 14 och 73)
16 kap. 15 § upphävs och 16 kap. 19 § ändras*

Finansinspektionens ställningstagande: 16 kap. 15 § upphävs och det klargörs att 16 kap. 19 § ska gälla exponeringar mot företag med en kortfristig kreditvärdering och inte kortfristiga exponeringar.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Då det har visat sig att 16 kap. 15 § inte är tillämplig för svenska institut upphäver Finansinspektionen bestämmelsen. Direktiv 2009/83/EG har klargjort att bestämmelsen om kortfristiga exponeringar mot institut endast ska tillämpas när den kreditbetygsbaserade metoden används vid beräkning av kapitalkrav för institutsexponeringar.

Sverige har, i likhet med de flesta medlemsländer, valt att enbart genomföra metoden som baseras på hemstatens kreditkvalitetssteg. Detta framgår av kapitaltäckningsförordningen. Det innebär att bestämmelsen som gäller när den kreditbetygsbaserade metoden används inte ska gälla.

Finansinspektionen ändrar 16 kap. 19 § så att det klargörs att bestämmelsen ska gälla exponeringar mot företag med en kortfristig kreditvärdering och inte kortfristiga exponeringar. Bestämmelsen har tidigare lämnat utrymme för fel-tolkningar.

2.3.3 *Beräkning av exponeringsbelopp för derivatkontrakt*

Exponeringsbelopp för kreditderivat

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 39 b (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga III, del 2, punkt 3)

Ändring av 18 kap. 3 § och 40 kap. 11 §

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna ändras så att det tydliggörs hur kreditderivat som har köpts för att skydda en exponering i övrig verksamhet eller en motpartsriskeponering ska hanteras vid beräkningen av kapitalkrav.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Kreditderivat som har köpts för att skydda en exponering i övrig verksamhet eller en motpartsriskeponering får inkluderas vid beräkningen av kapitalkravet, under förutsättning att samtliga kreditderivat konsekvent inkluderas. Det hindrar institut från att välja vilka exponeringar som ska inkluderas vid beräkningen av exponeringsbelopp. Tidigare har det varit möjligt att på det sättet få ner det totala kapitalkravet genom att enbart inkludera exponeringar som har ett negativt värde vid beräkningen av exponeringsbeloppet. Vid beräkning av riskpositionen under riskmetoden kan positionerna med motsatt tecken avräknas mot varandra.

Kreditswappar som refererar till en korg av underliggande tillgångar

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 39 c (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga III, del 5, punkt 15)

Ändring av 18 kap. 14, 23 och 26 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Det sker förtydliganden i bestämmelserna avseende riskposition, säkringsmängd och multiplikator.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl:

Riskposition

Finansinspektionen genomför en ändring av 18 kap. 14 § som förtydligar hur riskpositioner för räntebärande referensinstrument som ingår i en korg av underliggande tillgångar för en creditswapp som förfaller på det *n*:te fallissemanget, enligt riskmetoden, ska beräknas.

Säkringsmängd

Finansinspektionen klargör i 18 kap. 23 § att varje räntebärande referensinstrument, för en creditswapp, som förfaller till betalning på det *n*:te fallissemanget i en korg av underliggande tillgångar, ska anses vara en säkringsmängd.

Multiplikator

Finansinspektionen genomför en ändring av 18 kap. 26 § som tydliggör vilken multiplikator räntebärande referensinstrument, som är underliggande instrument för en creditswapp som förfaller på det *n*:te fallissemanget i en korg av underliggande tillgångar, ska tilldelas. Ändringen innebär att multiplikatorn för dessa räntebärande referensinstrument blir 0,3 procent respektive 0,6 procent, beroende på erhållen kreditvärdering, mot 10 procent enligt punkt 10 i tabellen som tidigare tillämpades. Trots att det i direktivet inte har gjorts någon ändring i tabellen har Finansinspektionen ändrat tabellen i föreskrifterna för att göra regelverket tydligare.

Finansinspektionen genomför även en ändring av 18 kap. 26 § sista stycket. Denna ändring förtydligar att referensinstrument från olika creditswappar som förfaller på det *n*:te fallissemanget inte ska inkluderas i samma säkringsmängd utan hänföras till separata enskilda säkringsmängder.

Beräkning av exponeringsbelopp under den avancerade riskmetoden för motpartsrisk - Nettningsmängd

Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 39 a (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga III, del 1, punkt 5)

Ändring av 61 kap. 6 §

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen ändrar bestämmelser om hur nettningsmängder ska fastställas under den avancerade riskmetoden för motpartsrisk.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Definitionen av vad som kan anses vara en nettningsmängd har utökats i direktiv 2009/111/EG. En nettningsmängd består enligt den utökade definitionen av en grupp transaktioner med en motpart som omfattas av ett bilateralt avtal om nettoberäkning som uppfyller kraven i 26 och 56 kap. För alla andra transaktioner ska varje transaktion individuellt utgöra en nettningsmängd. Enligt direktiv 2009/111/EG får alla nettningsmängder mot samma motpart, under den avancerade riskmetoden för motpartsrisk, behandlas som en nettningsmängd, om negativa simulerade marknadsvärden för enskilda nettningsmängder sätts till noll i beräkning av den förväntade exponeringen. Detta är ett undantag från huvudregeln att nettnings mellan olika nettningsmängder inte är tillåten.

Finansinspektionen inför detta i 61 kap. 6 § i stället för i definitionen i 2 kap. Detta mot bakgrund av att beskrivningen är så detaljerad och att det därför är mer pedagogiskt att ta in bestämmelsen i anslutning till beskrivningen av hur exponeringsbeloppet för varje nettningsmängd ska beräknas enligt den avancerade riskmetoden för motpartsrisk.

2.3.4 Kreditriskkydd

Finansiella säkerheter - Fondandelar

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 6 (a)-(b) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VIII, del 1, punkt 9 och 11)

Ändring av 25 kap. 4 § och 55 kap. 5 §

Finansinspektionens ställningstagande: Ändringarna innebär att även en del av värdet på de fondandelar som har erhållits som säkerhet för en exponering får användas för kreditriskreducering.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Enligt tidigare gällande föreskrifter var fondandelar godtagbara som finansiella säkerheter om fonden enbart investerade i medräkningsbara värdepapper och om vissa andra villkor var uppfyllda. Ändringen innebär att även den del av fondandelarnas värde som motsvarar värdet på de medräkningsbara tillgångarna får användas som finansiell säkerhet. Fondens underliggande innehav ska analyseras utifrån om de är medräkningsbara eller inte. Genomlysning kan ske i flertalet steg, t.ex. om medel i en fonds investeras i andra fonder.

Vid genomlysning ska hänsyn tas till icke-medräkningsbara tillgångar som har ett negativt värde och övriga skulder. Detta innebär att värdet på de finansiella tillgångarna och finansiella skulderna som inte är medräkningsbara och övriga skulder ska sammanräknas och om beloppet är negativt ska det minska det medräkningsbara värdet.

Finansinspektionen anser att fondandelarnas värde får användas som utgångspunkt vid beräkningen. Används fondandelens värde som utgångspunkt beaktas skulder i fonden när den medräkningsbara andelen beräknas.

Garantier

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 7 (b) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VIII, del 2, punkt 16)

Ändring av 24 kap. 6 §

Finansinspektionens ställningstagande: Även s.k. återgarantier utfärdade av internationella organisationer som ges 0 procent i riskvikt är godtagbara och därmed medräkningsbara för institut vid beräkning av riskvägt exponeringsbelopp.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar bestämmelsen i enlighet med direktiv 2009/83/EG. Tidigare har enbart garantier och kreditderivat som har utfärdats av dessa internationella organisationer varit medräkningsbara.

Kombination av metoder

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 8 (a) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VIII, del 3, punkt 24)

Ändring av 25 kap. 14 §

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs en möjlighet att tillgodogöra sig medräkningsbara finansiella säkerheter vid beräkning av riskvägt exponeringsbelopp, genom att tillämpa både den förenklade metoden och den fullständiga metoden.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Möjligheten att tillgodogöra sig medräkningsbara finansiella säkerheter vid beräkning av riskvägt exponeringsbelopp, genom att tillämpa både den förenklade metoden och den fullständiga metoden gäller under förutsättning att institutet tillämpar både schablonmetod och IRK-metod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk. För den del på vilken institutet tillämpar schablonmetoden, kan institutet antingen tillämpa den förenklade eller den fullständiga metoden för finansiella säkerheter. Den fullständiga metoden ska användas för den del på vilken institutet tillämpar en IRK-metod. Ytterligare en förutsättning är att instituten kan visa att användandet av båda

metoderna inte sker i syfte att kringgå regelverket för att uppnå lägre kapitalkrav.

Livförsäkringar

*Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 7 (a) och punkt 8 (f) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VIII, del 2, punkt 13 och del 3, punkt 80)
Ändring av 27 kap. 1 §, 57 kap. 1 och 4 §§, borttag av 27 kap. 2 och 3 §§, 57 kap. 2 och 3 §§ samt ny 27 kap. 4 a §*

Finansinspektionens ställningstagande: Kraven för när en livförsäkring är medräkningsbar som kreditriskskydd ändras.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringarna i 27 kap. 1 § och 57 kap. 1 § innebär att livförsäkringar är medräkningsbara kreditriskskydd om de tecknas av försäkringsbolag som, oavsett kreditvärdering, lyder under regelverket för livförsäkringsbolag inom EES eller motsvarande regelverk utanför EES. Enligt tidigare gällande föreskrifter var det endast livförsäkringar tecknade av företag med en extern kreditvärdering som motsvarar kreditkvalitetssteg 2 eller bättre godtagbara som kreditriskskydd och därmed medräkningsbara vid beräkning av riskvägt exponeringsbelopp. Därutöver inför Finansinspektionen ytterligare villkor som ska vara uppfyllda vilka anges i 27 kap. 1 § 5 och 8 samt 57 kap. 1 § 5 och 8.

För exponeringar som har säkerhet i en pantsatt livförsäkring inför direktiv 2009/83/EG även en specifik riskviktstrappa för riskvägt exponeringsbelopp som beräknas enligt schablonmetoden för kreditrisk och ett föreskrivet LGD-värde vid tillämpning av en IRK-metod. Livförsäkringar har tidigare behandlats som övriga garantier i kreditinstitutsdirektivet. Riskviktstrappan baseras på livförsäkringsbolagets riskvikt och införs i 27 kap. 4 a §. Det föreskrivna LGD-värdet införs i 57 kap. 4 §.

2.3.5 Riskparametern LGD

Lägsta föreskrivet LGD

*Direktiv 2010/xx/EG, Artikel 1, punkt 17 (Direktiv 2006/48/EG Artikel 154, punkt 5)
Ändring av 39 kap. 13 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Övergångsbestämmelser avseende LGD förlängs två år.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen innebär att kravet på att det exponeringsviktade genomsnittet av de LGD-värden som används för att beräkna riskvägda exponeringsbelopp för vissa portföljer ska vara lägst 10 procent, förlängs till och med den 31 december 2012. Enligt tidigare föreskrifter upphör bestämmelsen att gälla den 31 december 2010.

Bestämning av riskparametern LGD

Direktiv 2010/xx/EG, Bilaga I, punkt 3 (Direktiv 2006/48/EG, bilaga VII, del 2, avsnitt 1, punkt 8 d)

Ändring av 42 kap. 3 §

Finansinspektionens ställningstagande: LGD för säkerställda obligationer ska vara 11,25 procent.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen i 42 kap. 3 § första stycket innebär att det förskrivna värdet på LGD för säkerställda obligationer ändras från 12,5 procent till 11,25 procent. Ändringen följer av direktivet.

2.3.6 Metod baserad på intern riskklassificering (IRK-metod)

Hantering av restvärden i en leasingtransaktion

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 3 (b) (Direktiv 2006/48/EG Bilaga VII, del 1, punkt 27)

Ändring av 39 kap. 15 §

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelsens sista stycke tas bort eftersom det endast är en vägledning.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att sista stycket istället ska ersättas med följande: Då avtalet löper ut ska riskvägt exponeringsbelopp uppgå till 100 procent x exponeringsbelopp.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelsen i 39 kap. 15 § reglerar hur restvärdet i ett leasingkontrakt, som löper, ska hanteras. Finansinspektionen anser, till skillnad från remissinstansen, att sista stycket i 39 kap. 15 § ska tas bort eftersom det inte utgör en regel utan endast är en vägledning som syftar till att förklara formelns utfall.

Övriga ändringar i 37 och 40 kap. syftar till att förbättra strukturen i kapitaltäckningsregelverket avseende leasing.

Beräkning av riskvägt exponeringsbelopp för aktieexponeringar

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 3 (a) (Direktiv 2006/48/EG Bilaga VII, del 1, punkt 25)

Ändring av 39 kap. 23 §

Finansinspektionens ställningstagande: Beräkningen av det riskvägda exponeringsbeloppet ska ske på aktieportföljnivå vid tillämpning av denna metod.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: När ett institut har fått tillstånd att beräkna riskvägt exponeringsbelopp för aktieexponeringar med en Value-at-Risk-modell (VaR-modell) finns det ett golv för det riskvägda exponeringsbeloppet. Detta riskvägda exponeringsbelopp beräknat med en VaR-modell får inte understiga ett belopp framräknat med PD/LGD-metoden med föreskrivna värden på PD och LGD. Ändringen innebär att institutet ska göra denna jämförelse på aktieportföljnivå till skillnad från tidigare då jämförelsen skulle ske på exponeringsnivå. För närvarande finns det inget svenskt institut som har tillstånd enligt denna paragraf.

Beräkning av riskparametern M

Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 4 a- b (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga VII, del 2, punkt 13 c och 14)

Ändring av 43 kap. 8 och 10 §§

Finansinspektionens ställningstagande: Vid beräkning av löptiden enligt 43 kap. 8 § ska även repor, värdepappers- och råvarulån omfattas. Golvet för M ska för dessa sättas till fem dagar. Finansinspektionen ändrar 43 kap. 10 § vilket innebär att de värdepapper som specificeras i 43 kap. 8 § undantas från huvudregeln av lägsta M på ett år.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 43 kap. 8 § så att bestämmelsen överensstämmer med direktiv 2009/83/EG. Kreditinstitutsdirektivet har tidigare inte behandlat repor, värdepappers- och råvarulån. Finansinspektionen har vidare ändrat 43 kap. 10 § i enlighet med direktivet.

Metod för beräkning av riskvägt exponeringsbelopp - Fonder

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 16 (a)-(b) (Direktiv 2006/48/EG, Artikel 87, punkt 11 – 12)
Ändring av 38 kap. 10–12 och 18 §§*

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ändringar i metoden för hur riskvägt exponeringsbelopp, för exponeringar mot fonder, ska beräknas när institutet har tillstånd att tillämpa en IRK-metod. Det förtydligas i 38 kap. 18 § att ”övriga aktieexponeringar” ska räknas med i beräkningen av aktieexponeringarnas aggregerade värde i förhållande till kapitalbasen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 38 kap. 10 § så att bestämmelsen överensstämmer med direktiv 2009/111/EG. Ändringen innebär att för de exponeringar i fonden som institutet känner till så ska det riskvägda exponeringsbeloppet beräknas som om institutet har en direkt exponering mot respektive underliggande tillgång i fonden. Enligt tidigare lydelse fanns ett krav på att institutet skulle ha kännedom om alla ingående exponeringar. Ändringen innebär att för de exponeringar som institutet inte rimligtvis kan känna till, eller om det är orimligt betungande för institutet att identifiera fondens underliggande tillgångar, ska riskvägt exponeringsbelopp beräknas enligt någon av de tre på förhand angivna metoderna i 12 §.

En av de metoder som kan tillämpas för att beräkna riskvägt exponeringsbelopp för de exponeringar som institutet inte känner till är densamma som den som institutet ska tillämpa om de inte har tillstånd att använda en IRK-metod för de exponeringar som ingår i fonden. Denna metod ändras i direktiv 2009/111/EG och Finansinspektionen ändrar därmed 38 kap. 11 §. Ändringen innebär bl.a. att nya uppräkningsfaktorer samt en lägsta riskvikt på 5 procent införs.

Finansinspektionen ändrar 38 kap. 12 § i enlighet med direktivet. Ändringen innebär ett förtydligande av att bestämmelsen får tillämpas på fondandelar där det är orimligt betungande att genomlysas innehavet. I den mån 12 § tillämpas leder det sannolikt till ett högre kapitalkrav. En upprepning i 12 § av uppräkningsfaktorerna i 11 § tas bort, i stället införs en hänvisning.

Finansinspektionen ändrar dessutom 38 kap. 18 § i enlighet med direktivet. Ändringen innebär ett förtydligande av att ”övriga aktieexponeringar” definierade enligt 38 kap. 11 § 1, ska räknas med i beräkningen av aktieexponeringarnas aggregerade värde i förhållande till kapitalbasen. Denna bestämmelse reglerar de villkor som gäller för IRK-institut som beräknar riskvägt exponeringsbelopp för aktieexponeringar enligt schablonmetoden.

2.3.7 Operativ risk

*Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 11 och punkt 12 (a-b) (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga X, del 2, punkt 1; Bilaga X, del 3, punkt 14 och 29)
Ändring av 60 kap. 18 och 38 §§*

Finansinspektionens ställningstagande: Ändringen i 60 kap. 18 § innebär att det införs ytterligare ett affärsområde, företagsövergripande poster, till vilket institutet kan hänföra sina operativa risker. Ändringen i 60 kap. 38 § innebär att även andra former av riskreducerande åtgärder än försäkring ska ingå vid beräkning av 20-procentsgränsen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen ändrar 60 kap. 18 § genom att affärsområdet, företagsövergripande poster, läggs till. Institut som har medgivande att beräkna kapitalkrav för operativa risker enligt internmätningmetoden ska kunna hänföra sina uppgifter om interna förluster till olika affärsområden och händelsetyper. Ändringen innebär att det införs ytterligare ett affärsområde, företagsövergripande poster. Affärsområdet får enbart användas av institut som fått medgivande att tillämpa internmätningmetoden. Ändringen påverkar alltså inte institut som beräknar kapitalkrav för operativa risker enligt bas- eller schablonmetoden.

Finansinspektionen ändrar även 60 kap. 38 § i enlighet med direktivet. Föreskrifterna innehåller sedan tidigare en bestämmelse som anger att riskreducering inte får leda till att kapitalkravet för operativ risk minskar med mer än 20 procent. Enligt lydelsen i föreskrifterna ska detta endast gälla riskreducering via försäkring. Ändringen medför att i den mån andra former av riskreducerande åtgärder används ska dessa ingå vid beräkning av 20-procentsgränsen.

2.4 Övriga ändringar

Finansinspektionen inför även ändringar i syfte att förtydliga föreskrifterna. De ändringar som Finansinspektionen redogör för i detta avsnitt är inte föranledda av ändringsdirektiven.

Institut ska ansöka om tillstånd från Finansinspektionen för att få göra väsentliga ändringar i den IRK-metod som institutet tidigare har fått tillstånd att använda. De ändringar i IRK-metoden som institutet gör ska dokumenteras oavsett om de är väsentliga eller inte.

Finansinspektionen inför förtydliganden avseende hur löptiden, M, ska fastställas under den IRK-metod som kräver egna estimat för konverteringsfaktorer och LGD i enlighet med 38 kap. 6 § (avancerad IRK-metod).

Ytterligare en ändring som inte beror på förändringar i direktiv är möjligheten för ett institut att få medgivande om en förlängd utrullningsperiod när det övergår till en avancerad IRK-metod. Finansinspektionen anser att de modeller som godkänns ska vara byggda på tillräckligt med kvantitativ data med god kvalitet.

2.4.1 Förändringar i IRK-metoden

Ändring av 36 kap. 1 § och 44 kap. 18 §

Finansinspektionens ställningstagande: Institut som vill göra förändringar i den IRK-metod institutet tidigare fått tillstånd att använda, ska ansöka om tillstånd av Finansinspektionen om förändringarna är väsentliga. De tidigare reglerna innebar att ett institut som ville göra en ändring i sin IRK-metod alltid måste ansöka om ett nytt tillstånd för samtliga ändringar.

Remissinstanserna: En av remissinstanserna anser inte att det framkommit att det föreligger något behov att ändra nuvarande tillämpning.

En remissinstans är förvånad över Finansinspektionens föreslagna ändring då instansen inte uppfattat detta som praxis sedan införandet av FFFS 2007:1. Remissinstansen hävdar att risken är uppenbar att det föreslagna förfarandet riskerar att motverka kraven på en kontinuerlig förbättring av IRK-systemen samt att förändringarna kommer att ha en negativ inverkan på institutens kreditaffär till följd av långa handläggningstider. Remissinstansen påpekar att förslaget väcker osäkerhet kring huruvida Finansinspektionens och institutens arbetsmöten ska upphöra.

Remissinstansen föreslår att Finansinspektionen istället hänvisar till bankernas egna definitioner av väsentliga förändringar i IRK-systemen när det gäller vilka förändringar som ska tillståndsprövas alternativt hänvisar till att det är genomgripande metodikförändringar som avses. Samma remissinstans finner att skrivningen om att förändringar som leder till att förväntad och oförväntad förlust reduceras med mer än 5 procent på portföljnivå är olämplig. Anledningen till det är att en sådan förändring, enligt remissinstansen, inte har någon betydelse för bankens solvens och att begreppet portföljnivå riskerar att bli godtyckligt.

Finansinspektionens skäl: I Finansinspektionens beslut angående institutens IRK-tillstånd framgår att tillstånd lämnas att använda den internmetod för att beräkna riskvägda exponeringsbelopp för kreditrisker som beskrivs i *ansökan*. Det medför att samtliga förändringar i institutens godkända IRK-metoder kräver tillstånd av Finansinspektionen.

Finansinspektionen anser inte att det är försvarbart att kräva att *varje* förändring i institutens IRK-metoder ska föregås av en tillståndsprövning och har accepterat att förändringar som inte är väsentliga genomförs utan tillståndsprövning. Genom de nya reglerna säkerställer Finansinspektionen att praxis överensstämmer med gällande regler och förtydligar vilken typ av förändringar som kräver tillståndsprövning.

Finansinspektionen är medveten om att det inte går att fullständigt beskriva vilka förändringar som kräver tillstånd från Finansinspektionen. Följande utgör dock exempel på väsentliga förändringar:

- En genomgripande förändring av riskklassificeringen, vilken t.ex. uppnås genom att institutet i en eller flera modeller:
  - ersätter en statistisk modell med en expertbaserad modell, eller det omvända,
  - ändrar riskklassificeringsmodellen så att riskklassificeringen går från att vara av PIT⁵-karaktär till att vara av TTC⁶-karaktär eller det omvända, eller
  - tar bort förklaringsfaktorer som har stor påverkan på riskklassificeringen eller omkalibrerar modellen för att uppnå samma effekt.

- En genomgripande förändring av riskestimeringen, vilken t.ex. uppnås genom att institutet i en eller flera modeller:
  - använder en ny metod för att beräkna långsiktigt PD-estimat (konjunkturjusteringsmetoden),
  - använder en ny metod för att beräkna LGD under ogynnsamma ekonomiska förhållanden,
  - använder en ny metod för att beräkna säkerhetsmarginal, eller
  - lägger till eller fusionerar riskklasser.

- En förändring som leder till en försämring av IRK-metoden och särskilt när det finns en risk för att förändringen leder till att bestämmelserna i föreskrifterna inte uppfylls. Sådana förändringar kan exempelvis ske i samband med:
  - en minskad intern användning av IRK-metoden,
  - ett modellbyte vid konsolidering av portföljer,
  - en organisatorisk förändring som leder till att riskkontrollfunktionens oberoende i förhållande till de risktagande enheterna försvagas,

---

⁵ PIT = Point in time; I en riskklassificeringsmodell som är av PIT-karaktär påverkas riskbetyget i stor utsträckning av konjunkturläget.

⁶ TTC = Through the cycle; I en riskklassificeringsmodell som är av TTC-karaktär påverkas riskbetyget i liten utsträckning av konjunkturläget.

- att institutet upphör att använda valideringsmetoden eller delar av den, eller
  - att krav på vad som anses vara ett tillfredställande resultat vid validering sänks.
- En förändring som institutet bedömer kommer att leda till att summan av förväntad och oförväntad förlust⁷, för de exponeringar för vilka IRK-metoden används, reduceras med mer än 5 procent på portföljnivå⁸ eller med mer än 1 procent för en finansiell företagsgrupp.
  - Förändringar som var och en inte är väsentliga men som sammantaget bidrar till en väsentlig förändring av metoden.

Följande är exempel på förändringar som kan genomföras utan Finansinspektionens tillstånd, förutsatt att de inte leder till mer än en begränsad reduktion av summan av förväntad och oförväntad förlust och att inte IRK-metoden försämras:

- En mindre omkalibrering av modeller och/eller en mindre förändring vad gäller modellernas förklaringsfaktorer.
- En förändring i it-system som används för IRK-beräkning.
- En organisatorisk förändring relaterat till ansvar för modellutveckling och validering.
- Hur IRK-metoden används i internt syfte.
- Kraven på vad som anses vara ett tillfredställande resultat vid validering höjs och/eller ytterligare valideringstest införs.

Finansinspektionen ställer krav på att enheten för oberoende riskkontroll har tillräckliga resurser och goda kunskaper om kreditrisk. Kraven utesluter inte att instituten gör förändringar som reducerar förväntad och oförväntad förlust i större utsträckning än ovan beskriven storleksordning eller försämrar IRK-metoden. För att undvika detta ska väsentliga metodförändringar prövas av Finansinspektionen innan de eventuellt implementeras.

Finansinspektionens erfarenhet är att de försämringar som uppkommer i institutens IRK-metoder i allmänhet sker gradvis över en relativt lång tidsperiod. Således är Finansinspektionen av åsikten att tillståndsprövningarna av väsentliga förändringar i institutens IRK-metoder inte annat än i ringa omfattning behöver påverka institutens kreditaffärer. I de fall där stora akuta brister upptäcks i IRK-metoden uppmanas instituten kontakta Finansinspektionen omgående. Finansinspektionens mål är att tillståndsprövningen av en metodförändring ska följa rimliga handläggningstider. Finansinspektionen

---

⁷ Summan av riskvägt belopp* 0,08 och EL för de exponeringar för vilka IRK-metoden används baserat på de exponeringar som institutet hade vid senaste balansdagen enligt 4 kap. 3 §.

⁸ D.v.s. för den portfölj som förändringen berör.

uppmanar instituten att i god tid informera Finansinspektionen om när de kommer att ansöka om att göra väsentliga förändringar.

Finansinspektionen anser att etablerade arbetsmöten och konsultativa kontakter mellan instituten och Finansinspektionen *inte* kommer att påverkas av föreskriftsändringen i vare sig frekvens, innehåll eller relevans.

Finansinspektionen är av åsikten att en tillståndsprovning av väsentliga förändringar ska göras specifikt för varje väsentlig förändring för att fånga den komplexitet som i många fall föreligger. Att Finansinspektionen skulle hänvisa till att det är genomgripande metodförändringar som avses alternativt låta instituten använda sina fritt valda interna definitioner av väsentliga förändringar i ett IRK-system för vad som ska tillståndsprövas finner Finansinspektionen därför inte ändamålsenligt. Finansinspektionen har tidigare informerat om att ytterligare vägledning kommer att lämnas avseende vilka ändringar som behöver tillståndsprövas.

Finansinspektionen är medveten om exemplet med en väsentlig förändring i IRK-metoden som påverkar portföljens summa av förväntad och oförväntad förlust med mer än 5 procent inte alltid påverkar institutens solvens. Finansinspektionen är ändå av åsikten att det är relevant att ange väsentliga förändringar i termer av relativ förändring av förväntad och oförväntad förlust på portföljnivå. Denna gräns anger på ett tydligt sätt vilken typ av förändringar som kräver tillstånd. Finansinspektionen anser inte att det enbart är förändringar på gruppnivå som bör följas utan anser även att förändringar på portföljnivå är viktiga. Begreppet portföljnivå anser Finansinspektionen är tillräckligt väl definierat.

Capital Requirement Directive Transposition Group (CRDTG) har svarat på en fråga angående metodförändringar i godkända IRK-metoder (id 822, intern referens 370). Delar av Finansinspektionens ändring stöds till fullo av CRDTG:s svar medan övriga ändringar inte berörs i frågan.

Instituten ska inte enbart dokumentera väsentliga förändringar utan även de metodförändringar som inte kräver tillstånd av Finansinspektionen. Dokumentationen ska vara strukturerad och tydlig så att en extern part enkelt kan få en överblick över institutets förändringar i IRK-metoden. Förändringar ska dokumenteras på ett sådant sätt att de enkelt kan göras tillgängliga för Finansinspektionen i den löpande tillsynen.

2.4.2   *Införande och tillämpning av IRK-metoden*

Ändring av 38 kap. 19 och 20 §§ samt ny 38 kap. 19 a och b §§

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs en möjlighet för institut som ansöker om att använda den avancerade IRK-metoden att få längre utrullningsperiod än vad tidigare regler medgav.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Ändringen av 38 kap. 19 § innebär att ett institut, som ansöker om att använda den avancerade IRK-metoden (IRK A-metoden), d.v.s. egna estimat för konverteringsfaktorer och LGD, i enlighet med 38 kap. 6 §, kan få längre utrullningsperiod. Finansinspektionen förtydligar även 38 kap. 19 § genom att i tre olika paragrafer reglera stegvist införande av en IRK-metod utifrån de olika utgångspunkter som instituten kan ha.

För stora delar av de exponeringar för vilka IRK A-metoden kan användas finns inte tillräckligt med fallissemang för att skatta tillförlitliga estimat i alla fyra riskdimensioner. Anledningen till detta är att exponeringarna i många fall är relativt stora och därmed relativt få samt av lågriskkaraktär. Detta medför att instituten med all sannolikhet inte kommer att kunna uppfylla det treåriga utrullningskravet i dess nuvarande form.

Finansinspektionen anser att det bästa alternativet är att förlänga utrullningsperioden och i tillståndsbedömningen fortsätta följa direktivets krav på kvantitativa och representativa, alternativt bevisat konservativa, estimat. Om detta får till följd att institutet uppfyller inträdeskravet⁹ men inte det treåriga utrullningskravet har Finansinspektionen i och med ändringen möjlighet att ge ett förlängt medgivande om undantag från IRK A-metoden, ända tills tillräckligt med data finns tillgänglig för att uppfylla kraven i 44 kap. 7, 12 och 13 §§. Institut ska i ansökan om förlängt medgivande tydligt motivera varför data finns för vissa portföljer och inte för andra.

Finansinspektionens ändring av 38 kap. 19 § 1 innebär att det ställs krav på att institut ska använda reglerna i 40 kap. för att beräkna de exponeringsbelopp som används vid beräkningen av 30-procentsgränsen. I 40 kap. beskrivs hur beräkning av exponeringsbelopp enligt IRK-metoden ska ske. Finansinspektionen anser inte att det är rimligt att ett institut som använder schablonmetoden beräknar exponeringsbelopp med en ännu inte godkänd IRK-metod. Enligt ändringen ska institut beräkna riskvägt exponeringsbelopp enligt den metod som institutet vid ansökningstillfället använder, d.v.s. antingen schablonmetoden, den IRK-metod som används vid ansökningstillfället eller en kombination av de båda.

Enligt tidigare bestämmelse var institut som använde en IRK-metod också skyldiga att beräkna kapitalkrav för kreditrisk med schablonmetoden för att kontrollera efterlevnaden av 15-procentskravet. Efter ändringen kan instituten antingen använda de metoder som faktiskt används för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk eller enbart schablonmetoden.

---

⁹ Institutet ska använda IRK A-metoden för minst 30 procent av summan av företags-, instituts- och statsexponeringar för att få ett IRK A-tillstånd.

2.4.3 *Beräkning av riskparametern M*

Ändring av 43 kap. 6 §

Finansinspektionens ställningstagande: Riskparametern M ska beräknas utifrån låneavtalets initialt bestämda löptid. Detta innebär t.ex. att ett femårigt låneavtal med möjlighet för båda avtalsparterna att säga upp avtalet en gång om året ska kapitaltäckas som om det har en löptid på fem år. Det innebär även att institut ska beräkna löptiden för lån med avtalsvillkor som innebär att lånet vid ett eller flera tillfällen förlängs om det inte sägs upp, utifrån antagandet att lånet alltid förlängs.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: En remissinstans anser att det är missvisande att framställa ändringen som ett klagörande. Anledningen är att ändringen inte överensstämmer med den tolkning som de institut som använder IRK-metoden har gjort i tron att det också varit Finansinspektionens tolkning. Remissinstansen menar att avtalsklausuler som ger institutet en ovillkorlig rätt att säga upp ett lån innebär att bankerna på ett effektivt sätt kan begränsa löptiden och därmed kreditrisken i kreditportföljerna.

Remissinstansen uppger också att de svenska bankerna alltid gör årsvisa kreditgenomgångar, innefattande en kreditanalys, för samtliga kreditmotparter som är aktuella för en avancerad IRK-metod. Remissinstansen ifrågasätter till följd av detta Finansinspektionens åsikt att ett nytt avtal skulle öka förutsättningarna för att en mer rigorös kreditanalys görs.

Mot bakgrund av den stora påverkan på kapitalkravet som föreskriftsändringen får, anser remissinstansen att det är av yttersta vikt att regelverket tolkas på samma sätt i alla EU-länder. Remissinstansen efterlyser därför mer information om i vilken mån Finansinspektionen har stämt av sin tolkning med andra länders myndigheter. Mot bakgrund av ett svar som CRDTG lämnat på en fråga som berör hur M ska beräknas när en bank har en ovillkorlig rätt att avsluta ett lån i förtid, ställer sig remissinstansen också frågande till om Finansinspektionens tolkning är den rådande inom EU.

Finansinspektionens skäl: Ändringen är ett klagörande av hur riskparametern M ska beräknas för vissa typer av lån med avtalsklausuler som medför att den kontrakterade löptiden inte är helt fixerad. Frågan om hur riskparametern M ska beräknas för denna typ av lån aktualiserades i samband med att Finansinspektionen började pröva ett par ansökningar om att få använda den avancerade internmetoden, vilket föranledde ett ställningstagande av Finansinspektionen i början av 2010. Finansinspektionen har innan denna tidpunkt inte uttalat sig om hur bestämmelsen på detta område ska tolkas. Finansinspektionen har alltså inte gett de svenska instituten skäl att utgå från någon annan tolkning än den Finansinspektionen nu förmedlar.

Kapitaltäckningsregelverket bygger på det grundläggande antagandet att lån med längre löptid anses ha en högre kreditrisk än lån med kortare löptid, vilket kräver att det finns mer kapital som täcker riskerna. Kreditrisken är lägre för lån med kortare löptider eftersom osäkerheten angående de framtida betalningsflödena ökar ju längre lånets löptid är. Finansinspektionen menar också att kreditrisken är lägre för ett lån som löper på ett år, än för ett lån med längre löptid men där institutet enligt avtalet kan säga upp lånet efter ett år. Anledningen är att det kan finnas många skäl till att ett institut inte utnyttjar sin rätt att säga upp ett lån, även i de fall kundens kreditvärdighet försämras. Exempelvis kan kundens kreditvärdighet ha blivit så dålig att den inte kan erhålla någon ny finansiering, vilket innebär att om institutet utnyttjar sin möjlighet att säga upp lånet kommer motparten att fallera.

Om institutet vill förlänga lånet efter ett år så måste institutets interna processer för beviljande av nya krediter följas. Finansinspektionen är medveten om att en årsvis kreditgenomgång i en kreditkommitté i många fall kan innebära att en lika omfattande analys görs som när en ny kredit beviljas. Alla kunder som kan komma i fråga för en avancerad IRK-metod föredras dock inte varje år i en kreditkommitté. Vilka kunder som föredras i en kreditkommitté varierar dessutom mellan instituten, likaså den analys som görs i dessa fall.

Kreditinstitutsdirektivet innehåller inga tydliga regler om hur M för den här typen av lån ska beräknas. Det finns heller ingen självklar och oomtvistad metod för hur M ska beräknas. En annan aspekt är att det även ur ett konkurrensperspektiv är önskvärt att kapitaltäckningsreglerna tolkas på samma sätt i olika länder. Det är Finansinspektionens uppfattning att myndighetens tolkning delas av tillsynsmyndigheter i flera länder.

En av Baselkommitténs arbetsgrupper har under 2010 genomfört en enkätundersökning av hur myndigheterna tolkar reglerna om löptid. Totalt besvarades enkäten av 21 myndigheter. Även om vissa av enkätens frågor kunde varit tydligare och mer precisa så ger resultatet en indikation på att flertalet myndigheter delar Finansinspektionens tolkning av hur M ska beräknas.

Inom EU har, som redan nämnts, CRDTG under sommaren 2010 besvarat en fråga om hur M ska beräknas när ett institut har en ovillkorlig rätt att avsluta ett lån i förtid. Finansinspektionen menar dock att svaret från CRDTG går att tolka på olika sätt. Enligt Finansinspektionen innebär svaret att rätten att förtidsinlösa lånet inte får beaktas när M ska beräknas. Eftersom svaret från CRDTG är så otydligt har detta dock inte haft någon avgörande betydelse för Finansinspektionens ställningstagande.

Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att ställningstagandet ligger i linje med vad de flesta andra länders myndigheter anser. Det pågår inte något arbete inom EU, eller inom Baselkommittén, för att förtydliga regelverket på detta område. Några konkreta planer på ett sådant arbete finns heller inte. Som redan nämnts prövar Finansinspektionen sedan en tid tillbaka ett par

ansökningar om att få använda den avancerade internmetoden. Till följd av dessa ansökningar har Finansinspektionen haft anledning att ta ställning i frågan om hur riskparametern M ska beräknas för vissa typer av lån med avtalsklausuler som medför att den kontrakterade löptiden inte är helt fixerad. Inom överskådlig tid kommer varken EU eller Baselkommittén att genomföra någon översyn av reglerna på detta område, vilket innebär att Finansinspektionen inte kan skjuta upp ett avgörande av frågan.

3 Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:2) om krav för att godkännas som kreditvärderingsföretag vid tillämpning av lag (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

3.1 Öppenhet och information

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 41 (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga IX, del 3, punkt 7 a)
Ändring av 10 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Kreditvärderingsföretag ska offentliggöra mer information om kreditvärderingar av strukturerade finansiella instrument.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Erfarenheter från den senaste finansiella krisen har visat att investeringar i värdepapperiseringar har skett utan tillräcklig kunskap om de risker som varit förknippade med investeringen. En del av problemet har varit brister i analysen hos kreditvärderingsföretagen av de underliggande tillgångarna i värdepapperiseringar. Direktiv 2009/111/EG inför krav på kreditvärderingsinstitut som utfärdar kreditvärderingar av positioner i strukturerade finansiella instrument, exempelvis värdepapperiseringar, att offentliggöra information om hur de underliggande tillgångarnas utveckling påverkar kreditvärderingen. Informationen ska offentliggöras samtidigt som kreditvärderingarna. Ändringen i 10 § avser samtliga strukturerade produkter.

4 Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och stora exponeringar

4.1 Information om kapitalbas och kapitalkrav

*Direktiv 2009/111/EG, Artikel 1, punkt 43 (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga XII, del 2, punkt 3 (a)-(b)), CEBS riktlinjer om hybrider punkt 117
Ändring av 4 kap. 2 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Mer omfattande information ska lämnas om primärkapitaltillskott.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Information ska lämnas om hur summan av eventuella primärkapitaltillskott fördelas på de typer av primärkapitaltillskott som avses i 7 kap. 16 a-c §§ i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1). För varje typ av primärkapitaltillskott ska även information lämnas om hur stor del av beloppet som inkluderas i kapitalbasen med tillämpning av övergångsbestämmelserna.

Företag ska för varje enskilt primärkapitaltillskott lämna information om när primärkapitaltillskottet, inklusive upplupna och inte betalda räntor, kan tas i anspråk och vilken metod som enligt avtalet ska användas för att ianspråka primärkapitaltillskottet.

4.2 Information som ska lämnas av företag som beräknar kapitalkrav för marknadsrisk enligt egna modeller

*Direktiv 2009/83/EG, Artikel 1, punkt 13 (Direktiv 2006/48/EG, Bilaga XII, del 2, punkt 3)
Ny paragraf 8 kap. 4 §*

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs krav på att företag ska offentliggöra information om Value-at-Risk-värden (VaR-värden).

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Den nya paragrafen innebär bl.a. att den dagliga backtesting som genomförts under rapporteringsperioden enligt 60 kap. 14 § i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1) ska offentliggöras tillsammans med företagens

analys av eventuella betydande överskridanden. Bedömningen av när ett överskridande är betydande får göras av företaget från fall till fall. Resultatet av den dagliga backtestingen ska lämnas oavsett storlek. Marknaden kommer då att få information om samtliga överskridanden och kan bilda sig en egen uppfattning om de är betydande eller inte.

4.3 Likviditetsrisker

Nuvarande 10 kap. ska betecknas 11 kap, 1 kap. 1 och 2 §§ samt 2 kap. 1, 2 och 5 §§ ändras och ett nytt 10 kap. och en ny paragraf 11 kap. 3 § införs.

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs krav på att företag regelbundet ska offentliggöra information som gör att marknads aktörer kan bedöma företagets förmåga att hantera likviditetsrisk och deras likviditetsposition.

Remisspromemorian: Innehöll i princip samma förslag

Remissinstanserna: En remissinstans anser att kvantitativ information även bör lämnas uppdelad på de viktigaste enskilda valutor i vilka företaget står risk.

Finansinspektionens skäl: Regleringen baseras på Baselkommitténs principer för hantering och tillsyn av likviditetsrisker¹⁰. Bestämmelserna innebär dels att hanteringen av likviditetsrisker i vid bemärkelse ska beskrivas, dels att företagen regelbundet ska lämna kvantitativ information om sin likviditets-situation.

Eftersom FFFS 2007:5 sedan tidigare innehåller krav på information om kreditrisk, motpartsrisk, operativ risk, marknadsrisk, ränterisk och aktierisk, tas motsvarande bestämmelser om likviditetsrisk in här. Det införs ett nytt 10 kap. i föreskrifterna. Vidare betecknas tidigare 10 kap. nu 11 kap. och en ny bestämmelse tas in i 11 kap. 3 §. Av bestämmelsen framgår att den periodiska informationen även ska innehålla kvantitativ information om likviditetsrisk.

Av den nya 10 kap. 3 § framgår att ett företag åtminstone ska lämna information om storleken och sammansättningen av dess likviditetsreserv. Den information som ska lämnas om likviditetsreservens sammansättning kan, liksom en remissinstans påpekat, t.ex. utgöras av en specificering av vilka tillgångsslag och viktigare valutor som ingår. Det avgörande är att företagen redogör för sammansättningen av dess likviditetsreserv. Detsamma avser redogörelsen för storlek och fördelning på olika fördelningskällor.

Finansinspektionen ändrar 1 kap. 1 § så att det av tillämpningsområdet framgår att det endast är den del av en finansiell företagsgrupp som består av ett företag och de dotterföretag som är företag eller motsvarande utländska företag som

---

¹⁰ Basel Committee on Banking Supervision – *Principles for Sound Liquidity Risk Management and Supervision*, September 2008.

ska offentliggöra information om hantering av likviditetsrisker. Ändringen innebär att betydande dotterföretag i en finansiell företagsgrupp inte behöver offentliggöra information om hantering av likviditetsrisker.

I 1 kap. 2 § och 2 kap. har vissa justeringar gjorts av hänvisningar p.g.a. den ändrade kapitelindelningen och de nya bestämmelserna om offentliggörande av hantering av likviditetsrisker i 10 kap.

5 Konsekvensanalys

Nedan redogörs för de konsekvenser som ändringarna i föreskrifterna bedöms få för företagen, Finansinspektionen och samhällsekonomin i stort. För att få en heltäckande bild av ändringsdirektivens samlade konsekvenser för de svenska instituten behöver även hänsyn tas till de ändringar som föreslås i kapitaltäckningslagen och införandelagen. Analysen ska också läsas mot bakgrund av att vissa av de områden som denna ändringsföreskrift berör föreslås genomgå stora förändringar inom ett par år. Detta gäller särskilt kapitalbasen.

De ändringar som Finansinspektionen nu gör följer till övervägande del av ändringar i direktiv. EU-kommissionen har under 2007 och 2008 gjort en konsekvensanalys¹¹ baserad på det förslag till ändringar som låg till grund för direktiv 2009/111/EG. De konsekvenser som EU-kommissionen identifierade gäller till stor del även för Sverige. EU-kommission drar sammantaget slutsatsen att kostnaderna för att efterleva kapitalkravsdirektiven minskar som en följd av direktiv 2009/111/EG.

Genom Finansinspektionens ändringar i föreskrifterna uppkommer ytterligare kostnader för instituten. Vid beaktande av fördelar och kostnader med ändringarna är dock den sammantagna bedömningen att fördelarna av ett stabilare finansiellt system överväger kostnaderna förknippade med de nya reglerna.

5.1 Berörda företag/institut

De företag som berörs av ändringarna i regelverket är kreditinstitut, värdepappersbolag, vissa fondbolag och företag som ingår i en finansiell företagsgrupp. Totalt kommer 305 institut (exklusive anknutna bolag i en finansiell företagsgrupp) och 59 finansiella företagsgrupper under Finansinspektionens tillsyn att beröras av ändringarna i regelverket. Därtill kan ändringarna i föreskrifterna även indirekt påverka ett antal andra företag.

5.2 Effekterna för företagen/instituten

Ändringarna i föreskrifterna syftar till att uppnå ökad kvalitet på det kapital instituten håller, en mer diversifierad riskexponering, en mer riskkänslig kapitalkravsberäkning och effektivare incitament till riskhantering. Detta stärker stabiliteten i finanssektorn genom att minska sannolikheten för fallismang och förtroendekriser samt de höga kostnader som är förknippade med sådana händelser för institutens ägare, anställda, kunder och samhällsekonomin i stort. Ändringarna i kapitalkravsdirektiven, som Finansinspektionen

---

¹¹ Commission Staff working document; Accompanying document to the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC as regards banks affiliated to central institutions, certain own funds items, large exposures, supervisory arrangements, and crisis management, Impact assessment, 1.10.2008

genomför i Sverige, innebär också en ökad internationell harmonisering vilket innebär mer lika konkurrensförutsättningar för den finansiella sektorn. Finansinspektionen anser att samtliga dessa faktorer bör vara positiva för finanssektorns utveckling i ett långsiktigt perspektiv.

Mot de förväntade fördelarna ska ställas de ökade direkta och indirekta kostnader för instituten som tillämpningen av de nya reglerna innebär. Målet är givetvis att reglerna ska vara effektiva i den meningen att den förbättrade stabiliteten och riskhanteringsförmågan uppnås till så låg kostnad som möjligt. Ändringarna kommer att innebära både direkta kostnader för instituten i samband med genomförande och indirekta kostnader av mer långsiktig och strukturell karaktär. De direkta kostnaderna som uppkommer bedöms huvudsakligen vara engångskostnader för att anpassa rutiner och datasystem efter de nya reglerna. De indirekta kostnaderna följer av att kostnaderna för att ta finansiell risk på olika sätt påverkas, framförallt genom högre krav på kapitalkvaliteten. De skärpta kraven på primärkapitaltillskott gör dessa instrument mer riskfyllda från ett investerarperspektiv, vilket investerarna kommer att vilja ha kompensation för. Regelförändringarna innebär därför, allt annat lika, högre kapitalkostnader för instituten, vilket i slutändan kan påverka utbudet av krediter och andra finansiella tjänster negativt.

Vid beaktande av ovan nämnda fördelar och nackdelar i form av kostnader gör Finansinspektionen sammantaget bedömningen att fördelarna av ett stabilare finansiellt system överväger kostnaderna förknippade med genomförandet och dyrare kapital.

Finansinspektionen har utöver ändringsdirektiven även beaktat delar av CEBS riktlinjer i föreskrifterna, vilket i vissa fall kan innebära ökade kostnader. Detta uppvägs dock av att det uppnås en högre grad av harmonisering för instituten inom Europa.

5.2.1 Kapitalbasen

Ändringarna av reglerna om kapitalbasen har som huvudsakligt syfte att stärka institutens finansiella ställning genom att högre krav ställs på det kapital som får räknas in i kapitalbasen.

Enligt EU-kommissionens konsekvensanalys är de huvudsakliga positiva konsekvenserna att den finansiella stabiliteten stärks samt att regelverket inom Europa harmoniseras. Institut och investerare kommer att kunna dra nytta av det harmoniserade regelverket eftersom det kommer att öppna nya marknader och bidra till en ökad likviditet i denna typ av instrument.

Införandet av regler avseende primärkapitaltillskott i kapitalkravsdirektiven kommer innebära att medlemsländernas nationella regelverk blir mer likartade. Detta borde resultera i mer likvärdiga konkurrensförhållanden inom den finansiella sektorn i Europa. Detta är positivt sett ur ett svenskt perspektiv eftersom det svenska regelverket sedan tidigare har genomfört regler om

primärkapitaltillskott, baserade på Baselkommitténs ramverk, som nu införs i kapitalkravsdirektiven. CEBS riktlinjer om hybrider förtydligar dock innehållet i direktiv 2009/111/EG och dessa förtydliganden kommer i viss utsträckning att påverka instituten.

Ändringarna av reglerna avseende primärkapitaltillskott förväntas leda till högre kapitalkostnader för instituten. Dessa kostnader kan förväntas uppstå på grund av de ökade kraven på förlustabsorption. Tidpunkten för när ett institut kan eller ska ta tillskottet i anspråk har tidigare lagts. Detta i kombination med att Finansinspektionen i vissa situationer kan kräva att tillskottet ska tas i anspråk ökar risken för investerarna. En ökad riskpremie innebär att investerarna, allt annat lika, måste kompenseras med en högre avkastning.

Det bör dock framhåvas att ändringarna i föreskrifterna även innehåller övergångsbestämmelser som medför att de primärkapitaltillskott som ett institut, tidigare, har haft tillstånd att räkna in i det primära kapitalet även under en övergångsperiod på 30 år, får räknas in i det primära kapitalet. Institutet behöver inte, med anledning av ändringarna avseende primärkapitaltillskott, omgående förstärka kapitalbasen utan kan göra det successivt. Denna möjlighet innebär att kostnaderna för instituten hålls nere. Marknaden kan dock påverka instituten att anpassa sig till dessa ändringar i en snabbare takt än vad regelverket kräver, vilket kan leda till att övergångsbestämmelserna inte innebär en lika stor lättnad för instituten.

I och med ändringarna tillåts primärkapitaltillskott, med vissa specifika avtalsvillkor, att räknas in med upp till 50 procent av det primära kapitalet jämfört med 30 procent som gällde tidigare. Detta ger instituten en ökad flexibilitet vid planeringen av kapitalbasens sammansättning, vilket kan medföra minskade kostnader för instituten. Aktiekapital torde även vara dyrare för instituten än primärkapitaltillskott.

Ändringarna innebär att det ställs krav på att årets vinst ska vara översiktligt granskad av revisorerna för att få inkluderas i kapitalbasen i samband med rapportering till Finansinspektionen. För vissa mindre institut kan detta innebära ökade kostnader avseende revision i och med att granskningen kan behöva tidigareläggas. Det är dock inget krav på att inkludera årets vinst vid beräkningen av kapitalbasen.

5.2.2   *Stora exponeringar*

Finansinspektionen har infört ett antal ändringar i reglerna om stora exponeringar. Den finansiella stabiliteten kommer att stärkas genom ändringarna, eftersom ett instituts maximala exponering gentemot vissa motparter ytterligare begränsas. Koncentrationsriskerna minskar ytterligare i och med att instituten i högre grad än tidigare måste diversifiera sina exponeringar mellan olika institut. Fördelarna med ändringarna är att sannolikheten för att ett institut ska falla, som ett resultat av fallissemang av ett annat institut, minskar.

EU-kommissionen drar i konsekvensanalysen slutsatsen att de administrativa kostnaderna kommer att minska som ett resultat av ändringarna i kapitalkravsdirektiven. Anledningen till detta är att reglerna om stora exponeringar harmoniseras inom Europa samt mot övriga regler inom kapitalkravsdirektiven. Institut som bedriver verksamhet i flertalet europeiska medlemsländer kommer av allt att döma att uppleva lättnader i sina administrativa processer tack vare ett mer harmoniserat system.

Mot detta ska ställas att ändringsdirektiven samt Finansinspektionen ändringsföreskrift innebär att ett antal undantag för institutsexponeringar tas bort. Institutet bedöms initialt få en engångskostnad för att ändra sina system och rutiner samt för utbildning av personal. Eventuellt kommer ändringarna att innebära minskade ränteintäkter för instituten i och med att de måste diversifiera sina exponeringar ytterligare. En stor placering av medel hos ett annat institut borde, allt annat lika, ge en högre avkastning. Dessa kostnader och förlorade ränteintäkter begränsas genom en ändring i föreskrifterna som ger institut möjlighet att ha exponeringar mot ett annat institut som uppgår till 150 miljoner euro, dock högst 100 procent av kapitalbasen. Detta kommer framförallt att mildra effekterna som borttagandet av de löptidsbaserade undantagen kan få för mindre institut.

Fördelarna med att förändra undantagen för institutsexponeringar är att koncentrationsrisken ytterligare minskar. Detta ska dock ställas mot risken att institut i stället kan få exponeringar mot institut med högre kreditrisk, i och med att tillgångarna fördelas på fler institut. Det är dock sannolikt att en del exponeringar diversifieras till statsexponeringar vilket innebär en lägre kreditrisk. Den sammantagna effekten av detta är svårbedömd och skiljer sig åt mellan instituten.

För att underlätta för instituten att låna mellan varandra införs undantag avseende vissa institutsexponeringar som enligt avtal förfaller nästa dag. Detta är enligt direktivet ett nationellt val. I vilken mån instituten vill ingå dessa avtal och därmed få ökade administrativa kostnader för att få undanta exponeringarna får ställas mot en eventuell ökad avkastning på placeringen. Finansinspektionen har valt att begränsa detta undantag till att enbart gälla för exponeringar i danska, norska och svenska kronor. Detta begränsar institutens möjlighet att undanta exponeringar i andra handelsvalutor som inte är stora handelsvalutor, vilket är möjligt enligt direktivet. Finansinspektionen anser dock att instituten bör diversifiera institutsexponeringar i övriga valutor och att det inte borde innebära några väsentliga kostnader för instituten eller att det är konkurrenshämmande.

5.2.3 Övriga ändringar

De tekniska ändringarna i föreskrifterna är huvudsakligen av mindre karaktär och medför ingen stor påverkan på instituten. Ändringarna avser huvudsakligen förtydliganden av tidigare gällande föreskrifter och är ett resultat av frågor

kring reglerna som marknaden ställt under den tid som de har tillämpats. Mot den bakgrunden borde kostnaderna för tillämpning av regelverket minska.

Finansinspektionen har beslutat om förändrade utrullningsregler som i huvudsak består av möjlighet till förlängd utrullningstid för en avancerad IRK-metod. Ändringen, som ger instituten möjlighet att på nytt ansöka om förlängt medgivande om en tidsbegränsad utrullning av en avancerad IRK-metod, innebär en lättnad för instituten jämfört med det regelverk som tidigare gällde och medför inte några ökade kostnader.

Finansinspektionen har även beslutat om ändringar som förtydligar hur löptiden (M) för exponeringar med kontrakterade betalningsflöden ska beräknas, vid tillämpning av en avancerad IRK-metod. Denna metod används ännu inte av något institut i Sverige. Generellt innebär en övergång till en mer avancerad metod ett lägre kapitalkrav. För de institut som vill ansöka om att använda en IRK-metod och som beslutar att gällande låneavtal ska skrivas om för att få ett ännu lägre kapitalkrav under den avancerade IRK-metoden kommer få ökade administrativa kostnader. Kostnader uppkommer dels initialt för att skriva om avtalen, dels löpande om instituten väljer att i ökad utsträckning skriva avtal med kort löptid. Dessa kostnader är dock något som instituten själva bestämmer omfattningen av och instituten kan helt undvika extra kostnader genom att välja att inte skriva om avtalen. En övergång till en avancerad IRK-metod kommer i de flesta fall att leda till minskade kapitalkrav och därmed minskade kostnader för kapital.

Finansinspektionen genomför ändringar som innebär att enbart väsentliga ändringar i en IRK-metod kräver nytt tillstånd. Ändringen är inte ett direkt resultat av genomförande av ändringsdirektiven. Enligt tidigare föreskrifter kräver alla förändringar i metoden ett nytt tillstånd från Finansinspektionen. Kostnaderna blir därmed lägre för institut som gör ändringar som inte är väsentliga. Färre ansökningar minskar institutens administrationskostnader och ansökningsavgifter till Finansinspektionen. Institutet har dock i realiteten inte ansökt om nytt tillstånd för alla typer av ändringar, vilket gör att kostnadsminskningen inte uppkommer. Finansinspektionen ställer ökade krav på dokumentation som leder till ökade administrativa kostnader. I och med att alla ändringar i dag kräver en ansökan så innebär det egentligen indirekt en dokumentation av alla ändringar.

Ändringarna om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering berör huvudsakligen offentliggörande av information om likviditetsrisk. Kostnaderna för att offentliggöra information bedöms öka i och med att ett nytt krav tillkommer som innebär att instituten ska offentliggöra information om likviditetsrisk.

5.3 Effekterna för samhällsekonomin

Finansinspektionens ändringar i föreskrifterna syftar till att säkerställa att instituten är tillräckligt kapitaliserade för att möta de risker som verksamheten

är exponerad för. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är en ökad finansiell stabilitet eftersträvävärd, eftersom det minskar risken för fallissemang. Fallissemang kan leda till dominoeffekter för andra finansiella företag och ytterst till en systemkris som drabbar hela samhället i form av produktionsbortfall, arbetslöshet och ökade statsutgifter, bl.a. som följd av att skattebetalarna tvingas stödja systemviktiga institut med skattemedel. De senaste årens globala finanskris som även har inneburit offentliga stödåtgärder i Sverige är en kraftfull påminnelse om detta. Samtidigt måste de samhällsekonomiska fördelarna vägas mot de kostnader som åtgärder för en ökad finansiell stabilitet medför. Högre ställda krav på kapital och ökade kapitalkrav i en viss typ av verksamhet kan exempelvis leda till högre ekonomiska trösklar för nyetablering av verksamheter, vilket i sin tur kan verka konkurrensbegränsande. Den omständigheten att instituten i vissa avseenden måste hålla mer kapital för att möta de risker som verksamheten är exponerad för innebär i förlängningen ökade kostnader för krediter och andra finansiella tjänster som institutens kunder i varje fall till en del kommer att få bära.

Instituten måste i högre grad än tidigare, i och med ändringarna avseende stora exponeringar, sprida sina risker mellan olika motparter. Detta leder även till en högre sannolikhet att fler motparter återfår en del av sin fordran vid en eventuell konkurs.

5.4 Effekterna för FI

För Finansinspektionen kommer ändringarna av föreskrifterna att innebära vissa ytterligare kostnader för ökade tillsynsåtgärder, besvarandet av frågor från marknaden och kompetenshöjande insatser för medarbetarna.

Ändringarna torde utifrån Finansinspektionens erfarenhet medföra en rad frågor avseende tillämpning och tolkning av regelverket. Detta medför att resurser kommer att tas i anspråk för att hantera frågeställningarna. Finansinspektionen kommer också att behöva följa upp institutens genomförande av ändringarna i föreskrifterna vilket medför att tillsynskostnaderna ökar.

Ändringsföreskrifterna innehåller även ett antal olika möjligheter för instituten avseende kapitalbasens sammansättning och beräkning av kapitalkraven som kräver medgivande från Finansinspektionen. Föreskrifterna innehåller även bestämmelser om att väsentliga ändringar i en IRK-metod kräver tillstånd av Finansinspektionen. Detta innebär sammantaget att ytterligare resurser för hanteringen av dessa ärenden, vilka är avgiftsfinansierade, måste tillföras. För att Finansinspektionen ska kunna besvara frågor, bedriva relevant tillsyn och lämna medgivanden i enlighet med regelverket krävs att resurser avsätts därtill.

5.5 Remissinstansernas synpunkter på konsekvensanalysen

Två av remissinstanserna anser att konsekvensutredningen är bristfällig. En av remissinstanserna efterlyser en beräkning av föreslagets administrativa kostnader och av andra ekonomiska effekter för berörda institut. Den andra

remissinstansen anser att det saknas ett resonemang om behovet av föreslagna förändringar, vilka alternativ som övervägts och vilka ekonomiska och andra konsekvenser förslaget får för berörda institut. Remissinstansen efterlyser särskilt en analys av de små företagens/institutens konkurrensförutsättningar till följd av föreslagna ändringar samt hur Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet kommer att beakta dessa aspekter ur ett proportionalitetsperspektiv.

Sverige har som medlemsland i EU åtagit sig att genomföra bestämmelser i EU-direktiv i svensk rätt. Av den anledningen gör Finansinspektionen bedömningen att möjligheten är liten att reglera på annat sätt än vad som anges i direktivet.

Bestämmelserna i ändringsdirektiven är en del av en pågående reform av nuvarande kapitaltäckningsregler. Denna del av reformen har sin grund i den översyn av reglerna som kommissionen beslutade om redan i samband med framtagningen av kapitalkravsdirektiven som trädde i kraft 2007. Inom ramen för reformen pågår också en översyn föranledd av erfarenheter från den finansiella krisen. Behovet av ändringar grundar sig således på erfarenheter av förändringar som krävs i regelverken för att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system. En analys av behovet av ändringar har därmed gjorts och Finansinspektionen gör bedömningen att denna är tillräcklig för att motivera ändringarna.

Finansinspektionen har som utgångspunkt att i möjligaste mån undvika onödigt betungande regler, särskilt för små institut. Finansinspektionen vill dock framhålla att det i aktuella ändringsdirektiven inte finns någon generell proportionalitetsprincip utan reglerna ska enligt EU-kommissionen omfatta samtliga institut, oavsett storlek. Däremot är det viktigt att hålla i minnet att i vilken mån institut träffas av vissa regler beror på komplexiteten i verksamheten.

Vad avser remissinstansernas efterfrågan av en närmare analys av konsekvenserna av ändringarna för instituten vill Finansinspektionen betona att det i konsekvensanalysen endast redogörs för de konsekvenser som ändringarna i föreskrifterna bedöms medföra. För en analys av hela reformen av regelverket som pågår hänvisas till den analys som EU-kommissionen har gjort och som till stor del bedöms gälla även för Sverige.

Det är svårt att göra en bedömning av kostnaderna för de enskilda förslagen utan dessa måste ses som en del av den pågående reformen. Vidare påverkas institut i varierande grad av ändringarna och det är inte möjligt för Finansinspektionen att på ett tillförlitligt sätt göra beloppsmässiga beräkningar av effekterna. För den här typen av ändringar är det inte heller möjligt att använda sig av Tillväxtverkets databas för administrativa kostnader. Uppgifterna i databasen kan vara av värde för en uppskattning av nuvarande kostnader och hur de förändras vid borttag av regler. Det går däremot inte att utifrån uppgifterna simulera förändringar i reglerna av det slag som nu

genomförs. Av den anledningen har Finansinspektionen inför kommande förslag om ändringar i kapitaltäckningsregelverket tillfrågat instituten och bett om uppskattningar av hur deras kostnader påverkas. Avsikten med det är att möjliggöra mer detaljerade konsekvensanalyser. Det har dock varit svårt att erhålla kostnadsuppskattningar av instituten, vilket innebär att det även framöver kan bli svårt att kvantifiera kostnaderna.

I brist på kostnadsuppskattningar har Finansinspektionen valt att föra ett resonemang kring i vilken mån institutens kostnader påverkas. Beräkningar av de administrativa kostnaderna av de regler som nu införs inte är oväsentliga, men vad avser ändringar, och syftet med dem, är de av begränsad relevans för en bedömning av reglernas utformning och ändamålsenlighet. Finansiell reglering syftar till att medvetet styra institutens incitament och beteende på marknaden, bland annat med ambitionen att minska riskerna för systemhotande störningar. Finansinspektionens sammantagna bedömning är att fördelarna av ett stabilare finansiellt system överväger kostnaderna som är förknippade med reglerna.